

Hisz irgalmad jobb, mint az élet, ajkam dicsér. Áldani akarlak, amíg csak élek, és nevedben emelem fel kezemet.

Zsolt 63, 4-5

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

Mértékadó
Ingyenes melléklet • Kultúra, műsorújság

LXXX. évf. 8. • (3939.)
2024. február 25. • Ára 420 Ft

Fotó: Merényi Zita

Minden idők emberéhez szól

Deák Hedvig OP a hétszázötven évvel ezelőtt elhunyt Aquinói Szent Tamásról

Az idei esztendőben világszerte megemlékeznek arról, hogy hétszázötven évvel ezelőtt, 1274. március 7-én adta vissza lelkét a Teremtőnek Aquinói Szent Tamás domonkos szerzetes, pap, minden idők egyik legnagyobb filozófusa és teológusa. Az „angyali doktort” XIII. Leó pápa 1880-ban minden katolikus tanítói tevékenység védőszentjévé tette. Deák Hedvig domonkos nővérrel, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanárával beszélgettünk.

– Aquinói Szent Tamás a nápolyi Aquinói grófok nemzetségéből származott. Egyes életrajzírói szerint a nyolc testvér közül ő volt a legfiatalabb, ezért szülei egyházi pályára szánták, bencés szerzetesnek. Végül mégis domonkos lett, annak ellenére, hogy a családja erőszakkal próbálta megakadályozni ebben.

– A szülei minden bizonnyal az akkor hagyományos egyházi karriert szánták neki. Amennyire tudjuk, Tamás az Aquino közelében fekvő Roccasecca várában nőtt fel, ezért a szülei a közeli montecassinói bencés apátságba adták be, ott nevelkedett nagyjából öt és tizenöt éves kora kö-

zött. Valószínűleg az volt a tervük, hogy egykor majd Tamás lesz Monte Cassino apátja. Időközben azonban úgy alakult, hogy – az ingtag politikai helyzet miatt – nem akarták a monostorban tartani, hanem elküldték tanulni a II. Frigyes császár által újonnan alapított nápolyi egyetemre. Tamás ekkor, tanulmányai révén találkozott először a domonkosokkal, egészen pontosan az akkoriban Nápolyban tartózkodó két domonkos szerzetessel, rajtuk keresztül pedig azzal az új szerzetesi ideállal, amelyet a domonkosok képviseltek: közösségben, önkéntes szegénységben élve tanulmányozni és hirdetni Isten igazságát, Isten ígétjét.

(Bővebben a 9. oldalon)

Visszatérés az első szeretethez

Szentmisével ért véget a házasság hete

(Bővebben a 3. oldalon)

Reménysugár a mostani demográfiai helyzetben

Erdő Péter bíboros, prímás új óvodát áldott meg Budakalászon

Erdő Péter bíboros, prímás február 15-én ünnepélyes keretek között megáldotta a Budakalászi Jó Pásztor Óvodát, amelyet alig másfél hónapja vettek birtokba a gyerekek. Az ünnepségen részt vett Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár, Vitályos Eszter európai uniós fejlesztéspolitikáért felelős államtitkár, Tarnai Richárd Pest vármegyei főispán, Göbl Richárd, Budakalász polgármestere, valamint Gyetván Gábor, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Katolikus Iskolai Főhatósága (EKIF) főigazgatója.

A Budakalászi Jó Pásztor Óvoda a településsel szomszédos Békásmegyér-Ófaluban található Szent József Katolikus Óvoda, Általános

Iskola és Gimnázium tagintézményeként kezdte meg működését. Hajna Ákos Gábor igazgató házigazdaként örömet fejezte ki, hogy megvalósult az a cél: ha belép egy gyermek az új kalászi óvoda épületébe, úgy érezheti magát, mint aki a második otthonába lép. Az igazgató elismerően szólt a beruházás előkészítésében és lebonyolításában közreműködő szakemberek munkájáról, és külön köszönetet mondott Balázsné Nagypáti Edit óvodavezetőnek, valamint munkatársainak, hogy az elmúlt másfél hónapban életet leheltek az óvodába, hiszen nemcsak a neveléssel foglalkoztak, hanem berendezték, díszítették, otthonossá tették a belső tereket.

(Folytatás az 5. oldalon)

Nincsenek sokan a terroristák, de kegyetlenek

Beszélgetés Hölvényi György EP-képviselővel az afrikai és a közel-keleti helyzetről

Az Aid to the Church in Need (Szükséget Szenvedő Egyház) keresztény emberi jogi szervezet január 17-én tette közzé a tavalyi évre vonatkozó jelentését, amely szerint több mint háromszázhatvanöt millió keresztényt üldöznek világszerte. Hölvényi Györgyöt, a Kereszténydemokrata Néppárt európai parlamenti képviselőjét, az európai néppárti frakció vallásközi párbeszéddel foglalkozó munkacsoportjának társelnökét kérdeztük erről. Beszélgetésünkben kitértünk a robbanásveszélyes közel-keleti helyzetre is.

– Melyek azok az országok, illetve térségek, ahol fizikai létükben vannak veszélyben a keresztények?

– Az Aid to the Church in Need (Szükséget Szenvedő Egyház) pápai jogú segélyszervezet a világ csaknem minden pontján jelen van, és helyi tapasztalatok alapján teszi közzé jelentését, amelynek a közel-múltban volt a bemutatója az Európai Parlamentben. A keresztény-üldözés nem csupán vallási kérdés, hanem biztonsági és emberi jogi is,

ezért minél szélesebb körben kell beszélnünk róla. Sajnos Európában egyfajta közönnyel találkozunk ezzel kapcsolatban. A kérdésre a válasz: világszerte háromszáz-háromszázhusz millió keresztény embert üldöznek a hite miatt. Közülük évente mintegy ötezen halnak mártírhálált. Vannak olyan országok, ahol az állam kifejezetten üldözi a keresztényeket, akiknek az élete állandó veszélyben forog.

(Folytatás a 7. oldalon)

ISSN 0133-1205

9 770133 120548

2 4 0 0 8

Lépünk le a színlelés színpadáról, térünk vissza a szívünkhöz!

Február 14-én, hamvazószerdán este a Szentatya a római Szent Szabina-bazilikában mutatott be szentmisét. Beszédében azt hangsúlyozta, hogy vonuljunk vissza szívünk rejtekébe, merjünk találkozni életünk igazságával, merjük az Úr elé vinni önmagunkat abban az állapotban, amelyben éppen vagyunk, hogy az Úr fel tudja fedeztetni velünk igazi valónkat és értékességenket. Az alábbiakban Ferenc pápa teljes homíliájának fordítását közöljük.

Amikor alamizsnát adsz, amikor imádkozol, amikor böjtölsz, ügyelj arra, hogy mindez rejtve történjék, hiszen Atyád lát a rejtekben (vö. Mt 6,4). Lép be a rejtekbe: ezt a meghívást intézi Jézus mindannyiunkhoz a nagyböjti út kezdetén.

A rejtekbe való belépés azt jelenti, hogy visszatérünk a szívünkbe, ahogyan arra Joel próféta figyelmeztet (vö. Jo 2,12). Ez egy út a külsőből a belsőbe, hogy mindaz, amit megélünk – az Istennel való kapcsolatunkat is beleértve –, ne korlátozódjék a külsőlegesre, egy kép nélküli keretre, a lélek burkára, hanem belülről szülessen, és megfeleljen szívünk mozgásainak, vagyis vágyainknak, gondolatainknak, érzéseinknek, személyünk legbelső magjának, ahonnan minden fakad. A nagyböjt tehát a megtisztulás és lecsupaszodás furdójéba merít bennünket: segíteni akar abban, hogy eltávolítsunk minden „sminket”, mindent, amit felöltünk annak érdekében, hogy kiválóbbnak, jobbnak tűnjünk, mint amilyenek vagyunk.

A szívhez való visszatérés azt jelenti, hogy visszatérünk valódi önmagunkhoz, és úgy mutatkozunk Isten előtt – meztelenül és csupaszon –, ahogy vagyunk. Azt jelenti, hogy magunkba nézünk, és tudatosítjuk, kik vagyunk valójában,

levetjük gyakran viselt álarcainkat, lelassítjuk rohanó életünk lépteit, elfogadjuk az életet és önmagunk igazságát. Az élet nem színdarab. A nagyböjt arra hív, hogy lépünk le a színlelés színpadáról, térünk vissza a szívünkhöz, annak igazságához, akik vagyunk. Térünk vissza a szívhez, térünk vissza az igazsághoz!

Ezért van az, hogy ma este az ima és az alázat szellemében engedjük, hogy hamut szórjanak a fejünkre. Ez a mozdulat vissza akar vezetni önmagunk lényegi valóságához: por vagyunk, életünk olyan, mint a lehelet (vö. Zsolt 39,6; 144,4), de az Úr – ő és csakis ő, nem mások – nem engedi, hogy eltűnjön; ő összegyűjti és megformálja a port, ami vagyunk, hogy ne szórják szét az élet viharos szelei, és ne tűnjön el a halál szakadékos mélységben. A fejünkre szórt hamu arra hív, hogy újra felfedezzük az élet titkát. Azt üzeni nekünk: amíg továbbra is páncélt viselsz a szíveden, amíg továbbra is külső álarok alatt tetteted magad, és mesterséges fényt árasztasz, hogy legyőzhetetlennek mutasd magad, addig üres és terméketlen maradsz. Amikor viszont veszed a bátorságot, hogy lehajtsd a fejed és magadba nézz, akkor képes leszel felfedezni annak az Istennek a jelenlétét, aki szeret

téged, öröktől szeret téged, akkor végre a páncél, melyet magadnak készítettél, összetörik, és képes leszel átérezni, hogy egy örök szeretet szeret téged.

Testvérem, engem is, téged is, mindannyiunkat, egy örök szeretet szeret. Hamu vagyunk, melyre Isten rálehelte az élet leheletét, föld vagyunk, melyet ő formált a kezével (vö. Ter 2,7; Zsolt 119,73), por vagyunk, melyből feltámadunk majd az öröktől fogva nekünk készített végtelen életre (vö. Iz 26,19). És ha a hamuban, amik vagyunk, ott ég Isten szeretetének tüze, akkor felfedezzük, hogy ez a szeretet áthat bennünket, és hogy szeretetre kaptunk meghívást: szeretni testvéreinket, akik mellettünk élnek, odafigyelni másokra, együtt-érzőnek lenni, gyakorolni az irgalmasságot, megosztani azt, amik vagyunk és amink van, a rászorulókkal. Ezért az alamizsnálkodás, az imádság és a böjt nem szűkülhet külső gyakorlatokra, hanem olyan utak ezek, amelyek visszave-

zetnek bennünket a szívhez, a keresztény élet lényegéhez. Felfedeztetik velünk, hogy Isten által szeretett hamu vagyunk, és képessé tesznek arra, hogy ugyanezt a szeretetet szórjuk megannyi mindennapi helyzet „hamujára”, hogy újra remény, bizalom és öröm születhessen bennük.

Canterburyi Szent Anzelm a következő buzditást hagyta ránk, melyet ma este magunkévá tehetünk: „Hagyd el most kis időre foglalatosságaidat, rejtőzz el kissé önnön zavaros okoskodásaid elől! Vesd csak le a súlyos gondokat, hagyd magad mögött izzadságos fáradozásaidat! Szentelj egy kis időt Istenre, és nyugodjál egy kicsikét öbönne! Menj be lelkednek cellájába, zárj ki onnan mindent Istenen s azon kívül, ami az ő keresésében segítségére van, »zárd be az ajtót«, és keresd őt! Mondd most: teljes »szívem«! Mondd most Istennek: »Keresem tekintetedet, Uram, a te orcádat akarom keresni!« (Proslogion, 1).

Halljuk hát meg ebben a nagyböjtben az Úr hangját, aki fáradhatatlanul ismétli nekünk: menj be a rejtekbe! Vonulj vissza a rejtekbe, térj vissza a szívedhez! Üdvös felhívás ez számunkra, akik gyakran a felszínen élünk, akik azon iparkodunk, hogy észrevegyenek bennünket, akiknek mindig szükségünk van arra, hogy csodáljanak és megbecsüljenek bennünket. Anélkül, hogy észrevennénk, azon kapjuk magunkat, hogy nincs többé rejtekünk, ahol megállhatunk és megövhajtuk magunkat. El vagyunk merülve egy olyan világban, amelyben mindennek, még a legintimebb érzelmeinknek és érzéseinknek is ki kell kerülnie a „közösségi” hálóra – de hogyan lehetne közösségi az, ami nem szívből fakad? A legtragikusabb és legfájdalmasabb élményeinket is az a veszély fenyegeti, hogy nem marad számunkra rejtekhely, ahol őrizhetnénk őket: mindent ki kell teregetni, ki kell rakni, eledeül kell kínálni a pillanatnyi mohó fecsegésnek. És ekkor az Úr azt mondja nekünk: lép be a rejtekbe, térj vissza önmagad középpontjába! Épp oda, ahol megannyi félelem, bűntudat és bűn is lakozik, oda szállt le az Úr, oda szállt le, hogy meggyógyítson és megtisztítson téged. Lépünk be belső szobánkba: ott lakik az Úr, törekény voltunkkal együtt elfogad és feltétel nélkül szeret bennünket!

Térünk vissza, testvéreim! Térünk vissza Istenhez teljes szívünkkel! A nagyböjt ezen heteiben adjunk helyet a csendes szentségimádságnak, melyben az Úr jelenlétére figyelve időzünk, mint Mózes, mint Illés, mint Mária, mint Jézus.

Észrevettük-e, hogy elvesztettük az imádás iránti érzéket? Térünk vissza az imáadáshoz! Fordítsuk oda szívünk fülét afelé, aki a csendben azt akarja mondani nekünk: „Én vagyok a te Istened: az irgalmasság és az együttérzés Istene, a megbocsátás és a szeretet Istene, a gyengédség és a gondoskodás Istene. [...] Ne ítéld meg magadat! Ne utasítsd el magadat! Engedd, hogy szeretetem megérintse szíved legmélyebb és legrejtettebb zugait, és feltárja előtted szépségedet, azt a szépséget, amelyet szem elől veszítettél, de amely irgalmasságom fényében újra láthatóvá válik számodra! – Az Úr hív bennünket! – Gyere, gyere, hadd száítsam fel könnyeidet, és engedd, hogy számat közelebb vigyem füledhez, és belesuttoghassam: szeretlek, szeretlek, szeretlek!” (Henri Nouwen: *In cammino verso l'alba*, Queriniana, Brescia, 1997, 233). Hisszük-e, hogy az Úr szeret bennünket, hogy az Úr szeret engem?

Testvéreim, ne féljünk levetkőzni magunkról a ránk rakódott világi rétegeket, és térünk vissza a szívhez, térünk vissza a lényeghez! Gondoljunk Szent Ferencre, aki miután teljesen levetkőzött, egész énjével magához ölelte a mennyei Atyát. Ismerjük fel magunkat annak, amik vagyunk: por, akit Isten szeret, por, aki arra kapott meghívást, hogy Istenbe szerelmes porrá váljon! Neki köszönhetően újjászületünk a bűn hamvaiból a Jézus Krisztusban és a Szentlélekben való új életre.

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

Az egyházi év elején jelent meg az Isten szava minden napra 2024 című kötet. A Magyar Kurír és a Sant'Egidio közösség együttműködésében létrejött könyvben Vincenzo Paglia érsekek, a közösség spirituális felelősségének szentírási olvasmányokhoz írt elmélkedéseit olvashatjuk. Szöke Péternek, a Sant'Egidio közösség budapesti vezetőjének könyvajánlóját adjuk közre.

Hamvazószerdával megkezdődött a nagyböjt. A liturgiában olvasott evangélium, a hegyi beszédből vett szakasz az alamizsnáról, az imádságról és a böjtről a lélek koperszű fordulatára hív: ne önmagunk körül keringjünk, mint a bűgöcsiga, amely a mozgás látszatát keltve pörög, de alig vagy egyáltalán nem halad. A középpontba az ego helyett az albert helyezzük, az én helyett a másikat, és főként a par excellence Másikat, az Úr Jézust. Ebben segít a „titokban” adott alamizsna, amikor nem elégszünk meg a „kikürtöltetett”, azaz pusztán intézményes jótekonkodással, hanem személyes gesztusban, barátsággal lépünk oda a rászorulóhoz. Az imádságban szintén nem a nyilvánosság, azaz végső soron „én” va-

gyok a főszereplő, hanem az Úr. A böjt sem magánügy: ha megváltozik a szívünk, arcunk is vele változik, rokonszenvesé és vonzóvá válik, hogy általa megnyerjünk másokat az evangéliumnak. XVI. Benedek mondta, hogy az Egyház nem térítés, hanem vonzerő által növekszik.

Ahhoz, hogy önmagunkból kilépve megtaláljuk önmagunkat, útra kell kelnünk Jézussal. Lukács evangélista örökíti meg a leghangsúlyosabban Jézus útját, hosszú felmenetelét Jeruzsálembe (Lk 9,51). Jézus útja a húsvét felé vezető találkozások sorozata. Tanít és gyógyít. Az Úr útja az emberek, főként a szegények, betegek, megszállottak és irgalomra szomjazó bűnösök közé visz. Ahogy Bonhoeffer írta Hitler börtönében: „Nem a világból Istenhez, hanem Istentől a világba vezet Jézus Krisztus útja.” Útja és találkozásai során betér egy Márta nevű asszony házába, hogy ott megpihenjen (vö. Lk 10,38). Márta ki akarja szolgál-

ni Jézust. Sürög-forog, végzi a háziasszonyi teendőket. Ehhez képest a húga, Mária leül az Úr lábához és hallgatja őt. Ekkor Márta bosszankodni kezd. De nem húgának, hanem egyenesen az Úrnak tesz szemrehányást, amiért az elnézi, hogy Mária tétlenül hagyja őt egyedül fáradozni. Márta úgy érzi, Jézus nem méltányolja őt. Azt hiszi, ő szolgálja az Urat. Valójában nem szolgálja, legfeljebb kiszolgálja. Nem Jézus, hanem saját maga körül forog. Ennek következménye, hogy képes saját testvére ellen fordulva bepanaszolni őt az Úrnál. Az Úr Jézus azonban szelíden figyelmezteti az ige meghallgatásának elsősegére.

Az Úr szavának meghallgatása nélkül elvész a testvériség, és eluralkodik az az érzés, hogy mindig a másik ember, sőt, a másik nép a hibás. Ez akár háborúhoz is vezethet. Am a fordítottja még inkább igaz: az Ige meghallgatásából születik és táplálkozik a testvériség. Lukács evangéliumában Márta és Mária történetét közvetlenül előzi meg az irgalmas szamaritanusról szóló példabeszéd. Vannak, akik szerint ezt a két

szakaszt mindig együtt kellene olvasni. A pap és a levita nem áll meg a fálholtra vert ember mellett – talán mert dolguk van, mint Mártának, aki nem áll meg Jézus mellett, hogy meghallgassa, mert neki is sok a dolga. Szolgálat vagy szemlélődés? Pilinszky János szerint a szamaritanus azért állt meg, mert erre volt „iskolázva a figyelme”. Ferenc pápa írja idei nagyböjti üzenetében: „Itt az idő, hogy cselekedjünk – és a nagyböjtben az is cselekvésnek számít, ha megállunk. Megál-

lunk imádságban, hogy befogadjuk Isten szavát, és megállunk, mint a szamaritanus a sebesült testvére mellett.”

A szamaritanus, aki észreveszi a másikat, és nemcsak figyel, nemcsak cselekvő, hanem egyben igazi szemlélődő, misztikus. Jézus minket is hív, hogy menjünk föl vele Jeruzsálembe, kísérjük el szenvedése, halála és feltámadása órájái. Ennek kitüntetett módja, ha engedjük, hogy a nagyböjt során napról napra ő kísérjen és tápláljon bennünket szavával. Ha Máriával együtt beiratkozunk a meghallgatás iskolájába, és mindennap odaülünk a Mester lábához, megállva – azaz böjttől –, kilépve kissé a saját dolgainkból, hogy figyelmünket neki szenteljük legalább tíz, húsz, harminc percre. Mivel gyengék vagyunk, az Egyház, a közösség anyaként siet segítségünkre. Az igeliturgikus naptár kézen fog, és vezet a Biblia lapjain át. Nekem személy szerint nagyon sokat segít Vincenzo Paglia Isten szava minden napra 2024 című kötet. Egyébként olyan lennék, mint az etióp királyné főpohárnoka, aki olvasta ugyan az Írásokat,

de nem érthette, hiszen nem volt, aki megmagyarázza neki őket (vö. ApCsel 8,31).

Paglia érsek, a napi evangéliumot röviden magyarázva lélekben kalauzol értelmhez, Jézus húsvétja felé. A jeruzsálemi úton izgalmas és meghatározó találkozásban lesz majd részünk: a magabiztos, de esendő Péterrel; az ambiciózus Zebedeus-fiakkal és még ambiciózusabb anyukájukkal; a vámos Lévível; a vakon született emberrel; a házasságtörő asszonnyal és vádlóival... Azután a példabeszédek szereplőivel: a gyilkos szőlőművesekkel és a tékozló fiúval, a szívtelen szolgálóval, az önelégült farizeussal és a bűnbánó várossal és a többiekkel is. Jézus kortársai válnak, hogy megértsük saját kortársainkat. Hogy megértsük ezt a nehéz kort, amely tele van háborúval, erőszakkal és igazságtalansággal, amelyben azonban jelen van a reménység is, Isten szavának tanúsága és ígérete a feltámadásról.

Vincenzo Paglia Isten szava minden napra 2024 című kötet megvásárolható az Új Ember könyvesboltban (Budapest V., Ferenciek tere 7–8. Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–18 óráig), vagy megrendelhető az Új Ember online könyvtárházban.

Fotó: Merényi Zita

Visszatérés az első szeretetthez

Szentmisével ért véget a házasság hete

„A megtérés pontosan azt jelenti: meg kell változnunk a gondolkodásunkban, ennek pedig része az állandó megújulás” – mondta Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök a házasság hetét lezáró szentmisén. Az eseményre a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban került sor február 18-án.

Tizenhetedik alkalommal hívták fel a figyelmet a házasság, a család értékeire a szervező keresztény egyházak és civil szervezetek. A házasság

hete ideai mottója ez volt: „Állandó megújulásban.” A programokon azt járták körül, hogyan tudnak a párok a mai, rendkívül változó környezetben egymásra figyelve, közösen fejlődni, házasságukban megújulni, közös célokat találni, a változó élethely-

zetekhez egymással együttműködve alkalmazkodni. A házasság hete záró szentmiséje hagyományosan azoknak a lelkeségi mozgalmaknak a közös ünneplése volt, amelyek a családot állítják tevékenységük középpontjába.

„Sokszor kérdezik tőlem, vajon egy pap mit tud mondani a családról, a házasságról. Mi, lekipásztorok nagyon sok család gondjait ismerjük, így lehet, hogy a tapasztaltak alapján tudunk segíteni azoknak, akik hozzánk fordulnak – kezdte szentbeszédét Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök.

Ám a házasság útján – ahogyan azt a mottó is jelzi – újra és újra el kell indulni. A legtöbb romantikus film azzal végződik, hogy kimondják a boldogító igent. Érdemes lenne még folytatni a filmet, és megnézni, mi lett öt évvel később. Idős házaspároknál lehet megfigyelni, hogy egyre jobban hasonlítanak egymásra. Azt mondják, azért van ez így, mert életük során együtt sírtak, együtt nevettek, egymáshoz alakultak. Az évek alatt sok minden változik, így az ember is, ehhez pedig alkalmazkodni kell. A mai evangéliumban azt mondta Jézus, hogy „térjete meg, és higgyetek az evangéliumban”. A megtérés pontosan azt jelenti: meg kell változnunk a gondolkodásunkban, ennek pedig része az állandó megújulás. Az udvarlás során megéltetek – a gyertyafényes vacsorákat, a közös kirándulásokat, a másik megajándékozását – érdemes megtartani a házasságban is. Az évek során ugyanakkor a párok egyre jobban megismerik egymást, tudják egymásról, mikor mire van szüksége a másiknak.

Jegyesoktatáson el szoktam mondani, hogy a férfiak nem rendelkeznek egy olyan tulajdonsággal, amire minden nő vágyik, ez pedig a gondolatolvasás. Ám egy-egy jókor elhangzott szó még ezen is segíthet – emelte ki a püspök. A megtérés visszatérés az alapokhoz. Újra idézzék fel a házastársak a maguk számára, mit ígértek a házasságkötéskor – ez az egyetlen szentség, amit nem a pap, hanem a házastársak szolgálnak ki egymásnak –, emlékeztessék magukat arra, mi volt az, ami miatt éppen ő lett a társuk. „Egyszer egy kosárlabdázót eskettem, s megkérdeztem

tőle: tudod, hogy mi fog most megváltozni? Nos, a zónavédekezésről átállsz a szoros emberfogásra.” Ma az ideiglenesség korát éljük. A fiataloknál tapasztalhatjuk, hogy mindig úgy érzik, nem dönthetnek azonnal, mert hátha jön majd valami jobb. Fontos, hogy az elköteleződésünk évről évre megújuljon – hangsúlyozta Fábry Kornél püspök.

A szeretet rendje manapság felborult. Ám az *ordo caritatis* fontos útmutatást nyújt. Kinek a véleménye számít például abban, hogy mit csináljunk a hétvégén? Az első az Isten, a második a házastárs, őt követik a gyerekek és a szülők. A házastársát mindenki szabadon választja, s e választás célja, hogy boldoggá tegye őt, és segítsen a társának eljutni az örök életre. A megújulás visszatérés az első szeretetthez. Újra el kell határozni, meg kell erősíteni, hogy a má-

sikat szeretjük. „A házasságkötések alkalmával meg szoktam kérdezni, hogy melyik az a négy szó, amit nap mint nap használni kell majd a házasság során? Ez a bocsánat, a köszönöm, a kérem és a megbocsájtok. Azt kívánom, hogy legyetek jelek, amely azt mutatja, érdemes házasságban élni. Ehhez kívánom mindenkinek a Jóisten áldását” – fejezte be szentbeszédét Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök. A szentmise végén a püspök arra kért mindenkit, hogy imádkozzanak az özvegyekért, azokért, akiknek gondjaik vannak a házasságukban, akiket még nem ajándékozott meg gyermekkel az Isten, és azokért, akik vágyanak a házasságra, de még nem találtak pártra.

Baranyai Béla
Fotó: Lambert Attila

Megtalálva életünk csendjét

Fiatalok kérdezték Felföldi László püspököt a pécsi ferences kollégiumban

2023 márciusában találkozott első alkalommal a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány által fenntartott pécsi Collegium Seraphicum lakóival Felföldi László megyéspüspök. Az oly sikeres találkozó után idén február 8-án az egyetemisták újra egy beszélgetés esten teheték fel kérdéseiket a főpásztornak, Szólj be a püspöknek! címmel.

Dobosiné Rizmayer Rita, a Collegium Seraphicum igazgatója, a rendezvény házigazdája köszöntötte Felföldi László püspököt, aki közvetlen stílusban, szókimondóan, olykor a humort sem nélkülözve válaszolt a hallgatók előzetesen egybegyűjtött vagy spontán módon feltett, a hitre, az Egyházra vagy a főpásztor személyes életére vonatkozó kérdéseire. A beszélgetés során egyebek mellett szó esett az ember és Isten közötti párbeszéd lehetőségeiről: arról, hogy hogyan szólítja meg Isten az embert, hogyan hallhatjuk meg Isten szavát, és hogyan tud az ember válaszolni Isten szólítására. A válaszhoz Felföldi László püspök a Szentírás Sámuel meghívásáról szóló részét idézte (vö. 1Sám 3,1–20).

A kérdezők kíváncsiak voltak a lekipásztori szolgálatra való isteni elhívás felismer-

hetőségére, valamint arról is kérdezték a főpásztort, hogyan dönthető el, hogy a papi hivatás szolgálata Isten vagy az adott személy szándékára történik-e. A megyéspüspök válaszában kiemelte: ha Isten szándékából történik a meghívás, és nem emberi akarat következménye, akkor Isten kegyelme fogja kísérni a lekipásztor szolgálatát. A résztvevők a piarista hagyományok hordozásáról, a rendhez köthető gimnáziumi tanulmányainak örökéiről is kérdezték a püspököt. Felföldi László válaszában hangsúlyozta: mindenki, akivel kapcsolatba kerülünk, hat ránk és nevel minket. A püspök elmondta, hogy az őt egykoron tanító piarista atyák fegyelmezett, világos és tiszta stílust hagyományoztak át, mely egész életében kíséri, ezért a tőlük kapott munícióért való hálája kifejezéséként püspökké szentelése utáni első útja a kecskeméti alma materbe vezette. A városi magányban élőkre, a vidéken magukra hagyott idősekre és a virtuális világ magányában szenvedő fiatalok valódi emberi kapcsolatokat nélkülöző életmódjára is figyelmeztetett válaszaiban Felföldi László, aki korunk társadalmának kihívásaira is felhívta a hallgatók figyelmét: „Mindenki magányos. Ez a mai világ látképe” – mutatott rá beszédében. Az okoseszközök állandó

használatához köthető folyamatos kilátatlanság elvonja a teremtény figyelmét a Teremtőtől. Hogy ezt elkerüljük, meg kell találni életünk csendjét, akár kint a természet közelségében, ahol rendezni tudjuk istenkapcsolatunkat. A test, a szellem és a lélek egysége olyan, mint egy háromlábú szék” – fogalmazott. Stabilitást az ad neki, ha megadjuk a testnek a megfelelő táplálékot és mozgást; ha megadjuk a szellemnek a neki járó bölcs gondolatokat: társasággal, zenével, könyvekkel, versekkel; a lelkünket táplálni pedig Isten üzenetével lehet. A gondolat Istentől vagy az embertől eredésének megkülönböztethetőségére vonatkozó kérdést a válaszadó rendkívül fontosnak nevezte, ugyanis mindkettő valóság-

gos, mindkettőnek van értelme és igazsága, de véletlenül sem szabad összetéveszteni. Felföldi László arra is figyelmeztetett, hogy vannak olyan élethelyzetek, amikor nagyon nehéz elfogadni és önmagunk

akarata elé helyezni Isten akaratát. Ugyan elmenekülhetünk előle, ledobhatjuk magunkról mint keresztet, de „senkit nem láttam, aki azt követően könnyebbet vett volna fel. Nincs recept a megoldásra. Isten üzeneténél nincs jobb, mert nincs annál értékesebb, ezért meg kell tanulni meghallani Isten szavát” – üzent a fiataloknak a püspök. A hit nem tudás, hanem kapcsolat, mégpedig istenkapcsolat – hangsúlyozta a főpásztor –, amikor a hit kapuján átlépve elindulunk Istennel. Nem jelent probléma- és feszültségmentes kap-

ben megtaláljuk és rátalálunk önmagunkra, lelkileg el kell csendesülnünk. A világban, az Egyházban jelentkező hibákat orvosolni kell. Ehhez fiatalokból álló, élő közösségeket kell építeni, melynek tagjai a béralkozás után nem szélednek szét – mutatott rá a napjainkban felbomló egyházközségi közösségek válságára a püspök.

„A kereszténység azt a közösséget jelenti, amelyben elevenen él, és melyhez minden napján részvétellel, szolgálattal kapcsolódunk. A világ megváltozott. Ha az elmagányosodásban a fiatalok nem tapasztalják meg a közösség erejét, akkor eltávolodnak egymástól és az Egyháztól. Ezért mind a családoknak, mind az Egyháznak nagyon fontos, hogy az egyházközségeket talpra állítsuk. Ha húszan vannak, akkor húszan vannak benne, nem gond, sosem volt tömegjelenet, de ők legyenek együtt. Jézus három éven át kovácsolta össze az apostolokat és a 72 tanítványt, majd amikor közösség lettek, akkor bizta rájuk az Eucharisziát – amit, akit csak közösségre lehet bízni. Nehéz feladat, de nincs más út. Ezen dolgozom, ezen dolgozunk” – tett tanúságot hitről, hivatásról és szolgálatról Felföldi László pécsi megyéspüspök.

Forrás és fotó:
Pécsi Egyházmegye

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete 167.

Mk 9,2-10

A színeváltozás története a korai időktől kezdve a nagybőjt első szakaszának egyik evangéliuma. Elsősorban nem mint egy eseményről szóló híradás fontos, hanem a kinyilatkoztatás miatt, amelyet közvetít. Az apostolok számára itt nyilvánvalóvá válik, hogy ki az a Jézus, akinek követésére indultak. Tudjuk, hogy ezt még nem teljesen értik, de az igazságnak, az isteni dicsőség megértésének morzsái már az övék, nem intellektusukat, hanem egész létezésüket átható módon. Ettől még maradnak gyengeségeik. És nekik is le kell jönniük a hegyről. Nagybőjtben a szenvedés és a feltámadás titkának ünneplésére készülünk. Ugyanakkor ez a keresztsegre való utolsó felkészülési időszak is. Jó úgy nekiindulni, hogy a színeváltozás eseményét szemlélve átgondoljuk, ki az az Úr, aki felé tartunk, milyen dicsőséges, és mit vállalt értünk. Hol tapasztalom életemben a színeváltozás, Isten megrendült megértésének morzsáit? És tudatosan elfogadhatjuk, hogy le kell jönni a hegyről, megküzdve azzal, hogy Isten dicsőségének megtapasztalása és az ő megértése most még csak töredékes, de ennek gyötrelme az ő még mélyebb és áthatóbb tapasztalatára vezethet.

Dobszay Benedek OFM

Ünnepek és jeles napok (8.)

azt szavakkal szinte el sem lehet mondani. Arra haladt Szent Kasszián. A földműves ember nem ismerte fel, s megszólította: »Segíts, kedveském, a szekeremet kihúzni a sárból!« »Hagyj békén – válaszolta Szent Kasszián –, nincs időm, hogy ilyesmivel foglalkozzak«. S tovább folytatta az útját. Kisvártatva Szent Miklós jött arra az úton. »Kedveském – mondta neki is a földműves ember –, kedveském, segíts a szekeremet kihúzni a sárból!« Szent Miklós pedig tüstént segített neki. Útjuk végén Szent Kasszián és Szent Miklós eljutott az Isten színe elé a Paradicsomba. »Hol voltál, Kasszián?« – kérdezte Isten. »A földön voltam – válaszolta ő –, s találkoztam egy földműves emberrel, akinek szekere az út sárában ragadt. Azt kérte tőlem, hogy segítsék neki a szekerét kihúzni a kátyúból. De én nem akartam a paradicsomi öltözetemet besározni.« »Hát te meg hol lettél ilyen sáros?« – kérdezte az Isten Szent Miklóstól. »A földön voltam, ugyanazon az úton jártam, és segítettem a földműves embernek a szekerét kihúzni a kátyúból« – válaszolta Szent Miklós. »Hallgass ide, Kasszián – mondta Isten –, mivel te nem segítettél a földműves embernek, az emberek csak négyévente fognak szertartással megtisztelni. A te tisztletedre pedig, Miklós, aki segítettél a földműves embernek, évente kétszer fognak szertartást végezni«. És úgy is történt: Szent Kasszián tisztületére csak minden szökőévben végeznek szertartást, Szent Miklós tisztületére viszont évente kétszer is megteszik azt.” Nos, tanulhatunk belőle!

Ivancsó István

Ezért törekszünk arra, hogy Antiochiai Szent Ignác tanításával összhangban éljünk: „Mindnyájan Isten egy templomává tömörüljünk, mint egy áldozati oltárra, az egy Jézus Krisztusban, aki az egy Atyától jött, és az egy Atyánál volt, és őhozzá tér vissza” (Ökumenikus írók 1. – *A magnésziaiakhoz*, VII). „Arra törekedjünk, hogy Eucharisziátok egy legyen. Egy ugyanis a mi Urunk, Jézus Krisztus teste,

A II. Vatikáni Zsinat ezáltal elmélyítve kiemelte az Egyház tanítását az Eucharisztia természetéről és jelentőségéről. Az Eucharisztia misztériumában való elmélyülés pedig a történelemben zajló állandó folyamat, feladat és küldetés.

Sztankó Attila

Sevillai Szent Leander

Február 27.

Leander 549 előtt született Cartagenában; akkoriban kellett apjának, Severianusnak az arianus nyugati gótok által feladott Cartagenából Sevillába menekülnie. Fiatalkoráról csak azt tudjuk, hogy nagyon korán bencés szerzetes lett. Valószínűleg már ekkor hatott Szent Hermenegildre, az arianus Leovigild nyugati gót király fiára. Hermenegildet és testvérét, Rekkaredet Leovigild társuralkodójává tette Sevilla székhellyel. Amikor Hermenegild felvette a katolikus hitet, Leovigild száműzte Leandert, mert segítette fiát az áttérésben. Hermenegild ezután nyíltan fellázadt az apja ellen, és megkezdődött a polgárháború, amelyben mindkét oldal külföldi segítségre akart támaszkodni. Leander Hermenegild megbízásából Konstantinápolyba indult, hogy a katolikus párt számára támogatást keressen. II. Tiberius császár azonban, mivel háborús viszálykodásba bonyolódott az avarokkal, longobárdokkal és perzsákkal, még Gergely pápai követ, a későbbi Nagy Szent Gergely pápa közbenjárására sem sikerült arra indítani, hogy csapatokat küldjön Hispaniába. Csakhamar szívbeli barátság szövődött Leander és Gergely között. Leander özöntenzésére Gergely kommentárt szerkesztett *Jóbkönyvéhez*. Hispaniába való visszatérése után, 584-ben Leandert Sevilla püspökévé és Andalúzia metropolitájává emelték. Ezzel egy időben véget ért a négyéves polgárháború:

Az arianizmus hispaniai diadala azonban csak rövid ideig tartott. 586-ban meghalt Leovigild; az új király, Rekkared pedig nem folytatta apja valláspolitikáját. Néhány hónappal uralomra lépése után Leander hatására bevezette a katolikus hitvallást.

Leandert alig lehet eléggé értékelni részvételét a király és az egész nyugati gót nép megtérésében, amelyet a harmadik toledói zsinaton, 589-ben ünnepélyesen megpecsételtek. Ezen a zsinaton Leander elnökölt, és az egyháznak egy egész nép megtérése és a szerencsétlen vallási harcok befejeződése feletti öröme nyilvánult meg.

Amikor 590-ben Nagy Szent Gergelyt pápává választották, Leander írásban gratulált neki, vitás egyházi kérdésekben hozzá fordult döntéshozóként. Leandernek az Apostoli Szék írásbeli hűségét Gergely nagyon megbecsülte, és 599-ben a pallium megküldésének e korban rendkívüli tiszteletnyilvánításával is jutalmazta. Leander kétségtelenül a hispániai egyház legbefolyásosabb személyiségévé vált a VI. század végén.

L.K.

FEBRÚÁR 28., SZERDA (Gábor, Ákos, B
20,17-28.

B év

MÁRCIUS 3., NAGYBŐJT 3. VASÁRNAPJA (Kornélia, Kamilla, Frigyes) – Kiv 20,1-17 (Isten a Sínai-hegyen kihirdeti a tízparancsolatot.) – 1Kor 1,22-25 (A megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak botrány, a pogányoknak meg oktalanság.) – Jn 2,13-25 (Jézus isteni küldetésének legfőbb bizonyítéka, hogy harmadnapra feltámadt.) – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 229 – ÉE 538, 414, Ho 229 – ÉE 142, Ho 135 – EE 535, Ho 55 – EE 75.

Reménysugár a mostani demográfiai helyzetben

Erdő Péter bíboros, prímás új óvodát áldott meg Budakalászon

(Folytatás az 1. oldalról)

Erdő Péter köszöntőbeszédében felelevenítette: Budakalászon sokan és régóta álmodoztak arról, hogy a városnak új óvodája legyen. Ez az álom akkor kezdett testet öltetni, amikor egy, Göbl Richárd polgármesterrel folytatott beszélgetés során kiderült, nem csupán az egyházi közösség álma mindez, hanem az önkormányzatnak is feltett szándéka, hogy kedvezzen a helyi családoknak és gyermekeknek, s a térségben egyébként is szükség van új óvodai férőhelyekre. Így elindult az összefogás az új, katolikus óvodáért. „Csak köszönetet tudok mondani mindazoknak, akik nagylelkűen támogatták ezt a tervet, illetve valóra is váltották azt, és azoknak is, akik arra vállalkoztak, hogy a jövőben vezessék és működtessék az intézményt” – mondta a bíboros.

A főpásztor Isten áldását kérte az óvodára, és úgy fogalmazott: „Napjaink aggasztó demográfiai helyzetében, amikor fogy a magyar népesség, reménysugár lehet ez az óvoda.” Vitályos Eszter államtitkár, a térség országgyűlési képviselője a béke, a szabadság és az egyetértés fontosságát hangsúlyozta. Mint mondta, nagyon sokat jelent az ember életében, ha „szilárd talajról” rugaszkodhat el. „Külön öröm, hogy a Jó Pásztor Óvodában már a kezdetektől a ha-

gyományok tiszteletére, az értékek megőrzésére és a kultúra ápolására nevelnek majd. Ez az, ami a felnövő generációk valódi szabadságát biztosíthatja a jövőben” – állapította meg. „Micsoda óriási feladat így száz vagy kétszáz gyermek jellemére hatni! A Jóisten pótolja a tanító fogyatékoságát, ha az állandóan gondol Istenre és imádkozik hozzá” – idézte Soltész Miklós Brunszvik Teréz grófnő szavait a gyermekek nevelésének fontosságáról. A Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára azt is megjegyezte, mennyire fontos az ima és embertársaink szeretete, tisztelete. „Nevelni és

tanítani és segíteni kell a gyermekeket az első pillanattól” – tette hozzá.

Gyeván Gábor végül azokat a szülőket méltatta, akik rendületlenül bíztak abban, hogy az új óvoda valóban felépül, és akik már akkor beíraták gyermekeiket az intézménybe, amikor a leendő épületről még csak a tervrajzokat láthatták a Budakalászi Szent Kereszt Felmagasztalása Plébánián. Az EKIF főigazgatója háláját fejezte ki kitartó hozzáállásukért, és megerősítette őket abban, hogy az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye referenciája jó, ugyanis több mint tízezer gyermek neveléséről-oktatásáról gondoskodnak. „Ez

egy jelentős szám, és kimondhatjuk: sikertörténetről beszélhetünk, hiszen az elmúlt években megduplázódott a főegyházmegye által fenntartott intézményeket látogató gyermekek száma” – mondta.

Göbl Richárd, Budakalász polgármestere átadta az új óvodának a város ajándékát, azt a feszületet, amely több mint száz éven át a kalászi iskola igazgatói irodájában várta méltó helyét. Eredetileg családi ereklje volt, a kilencvenkettedik életében járó budakalászi Dévai Ferencné Spáth Mária adományozta a városnak. Az idős asszonytól megtudhattuk, hogy édesapja, Spáth Gyula 1921-ben kántortanítói kerület Budakalásza, majd ő lett az általános iskola igazgatója. 1947-ben egy szakfelügyelő fel szólította, hogy tegyen eleget annak az akkor már egy éve érvényben lévő előírásnak, mely szerint a keresztek el kell távolítani az intézmények faláról. Spáth azonban nem volt hajlandó megtenni ezt, így másnap már nem léphette át az iskola küszöbét. Néhány nappal később az iskolaszolga vitte el egykori igazgatójának a levett, megsérült feszületet, aki attól kezdve nagy becsben tartotta azt. Dévai Ferencné úgy érezte, most érkezett el az idő, hogy a család kincsét egy olyan intézménynek ajándékozzák, amely abban a szellemben neveli majd a gyerekeket, amelyben a hité-

ért kiálló, a kommunista hatalommal is szembeszegülő édesapja tanította egykor a diákjait.

Az ünnepség zárásaként Erdő Péter bíboros megáldotta az épületet, majd Göbl Richárd polgármesterrel együtt leleplezték a főbejárat mellett elhelyezett névtáblát. Forián-Szabó Gergely, Budakalász alpolgármestere az ünnepséget követően elmondta: Budakalászon sok kisgyermekes család él, emiatt nagy szükség volt az óvodai férőhelyek bővítésére. A város önkormányzata 2021-ben kötött megállapodást az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyével egy, a Szent Kereszt Felmagasztalása-templom mellett megépülő új katolikus intézmény létesítésére.

Az óvoda alapkövét 2022 júniusában helyezték el ünnepélyes keretek között, idén januárban pedig már birtokba is vehették az épületet a gyerekek. A tágas, korszerű, négy csoportos óvoda megépítéséhez az önkormányzat a terület átadásával, a tervek elkészítésével és a közterület rendezésével járult hozzá, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye pedig az építés és a berendezés költségeit, valamint az üzemeltetési feladatokat vállalta.

Zsuffa Tünde/Esztergom-Budapesti Főegyházmegye
Fotó: Fábián Attila

Tízéves a Nemzeti Emlékezet Bizottsága

Nemzetközi tudományos tanácskozást rendezett a tízéves fennállását ünneplő Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB). A február 14-én a budapesti Hagyományok Házában megtartott konferencia előadói a kommunista diktatúra működéséről, bűneiről, a korszakot jellemző vallásüldözésről beszéltek. Az eseményen részt vett Tóth Tamás egyháztörténész, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) titkára is.

Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke köszöntőjében rámutatott, a NEB feladata az Alaptörvényben foglaltak alapján a kommunista diktatúra működésének bemutatása és a közvélemény formálása. A második világháború után a szovjet fegyverek árnyékában jött létre az a kommunista rendszer, amelynek a rendszerváltás vetett véget. Bár a kutatás már ekkor megkezdődött, sok minden rejtve maradt, szakembereik napjainkban is a korszak feltárásán dolgoznak. Alapkutatásai során azt is vizsgálják, kik voltak, akik a rendszer működésében szerepet vállaltak. Emellett a generációkon átívelő egyéni és kollektív traumák feldolgozásában is segítenek. Kiadványok, tematikus honlapok, ismeretterjesztő filmek, színdarabok, tematikus órák és vetélkedők révén igyekeznek átadni a következő nemzedéknek a kommunista diktatúráról szerzett ismereteket. A diktatúra áldozatainak és a helytálló hősöknek az emlékeztetést is igyekeznek fenntartani.

Kövér László, az Országgyűlés elnöke, a rendezvény fővédnöke megnyitóbeszédében Illyés Gyula szavait idézte: „lesz olyan idő, amikor emlékezni és emlékeztetni is bűn lesz”. A 20. században a magyaroknak ezt háromszor is meg kellett élniük: 1919-ben, 1944-ben és a rendszerváltásig tartó időszakban. A nemzeti emlékezet az egyik legerősebb közösségképző tényező. Azért, mert egy diktatú-

rának csak az emlékezetre alapozott közösség tud ellenállni. A NEB létrehozása idején abban bíztak, elmúlt az az idő, amikor az emlékezethez bátorság kell, ám napjainkban újra szükség van erre.

A 21. században a demokratikus államok és a magánhatalmak között folyik a küzdelem – emelte ki az országgyűlés elnöke. E harcban az emlékezet olyan stratégiai magaslat, ahonnan a hódítók elérhetik a céljukat, főleg akkor, ha a kezükben van az a közösségi média, amely az emlékezet befolyásolására is képes. A kommunizmus a hagyományos emberi közösségeket akarta lerombolni, s új köntösben ma is erre törekszik. Ezért kell kiszabadítani a múltat a diktatúra és örökösei fogásából. A NEB olyan kutatók tevékenységét segíti, akik szakmai szempontból vizsgálják a diktatúra időszakát, bemutatva a szocializmus működését és rémtetteit – zárta beszédét Kövér László házelnök.

A Közép-Európa – közös múlt, közös emlékezet? című panelbeszélgetés résztvevője Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke; Ladislav Kudrna, a cseh Totális Rezsimek Tanulmányozásának Intézete (ÚSTR) igazgatója; Rafał Rogulski, az Emlékezet és Szolidaritás Európai Hálózatának (ENRS) igazgatója és Jerguš Sivoš, a szlovák Nemzeti Emlékezet Intézete (ÚPN) igazgatói testületének elnöke voltak. A diskurzust Germuska Pál moderálta. A megszólalók szerint fontos a nemzetközi szintű pár-

beszéd és a közös munka. Érdekes a szakembereknek együtt megvizsgálniuk, miként indultak a totalitárius rezsimok, hogyan zajlott a kollektivizálás, és mi vezetett a kommunista rendszer összeomlásához az egyes kelet-európai országokban. A szakértők rámutattak: meg kell akadályozni a történelemtorzítást. A múlt feltárása ugyanakkor a jelen megértéséhez is elengedhetetlen. A történelem vizsgálata során arra is figyelmet kell fordítani, hogy az egykori szovjet blokk térségében a kommunista időszak nyelvi kódrendszerét napjainkban is használják.

A következő beszélgetésen Andrew Bremberg, az egyesült államokbeli Kommunizmus Áldozatainak Emlékére Alapítvány (VOC) elnöke; Hubertus Knabe, a német Konrad Adenauer Alapítvány (KAS) jelenkori történelem tanácsadó testületének tagja; Máthé Áron, a NEB elnökhelyettese; Marek Mutor, az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformjának (PEMC) elnöke és Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum főigazgatója osztották meg gondolataikat a résztvevőkkel. Ezúttal a kommunizmus bűnei kerültek terítékre. „A kommunizmus harmincöt éve halott. Miért van szükség arra, hogy

foglalkozzunk vele?” – tette fel a kérdést Keith Lowe történész, a diskurzus moderátora. Részben azért – hangzott a válasz –, mert az eszme valójában még mindig él. Ugyanakkor nagy szűgyén, hogy az elkövetők közül csak nagyon kevesen, és Magyarországon senki nem került börtönbe, holott a történelem során a diktatúrák bukása után felelősségre vonták a bűnösöket. Magyarország esetében ennek sem a belpolitikai, sem a külpolitikai feltételei nem voltak meg, elsősorban azért, mert a nyugati gazdasági szereplők akadályozták azoknak az elszámoltatását, akikkel a kommunista időszakban üzleti kapcsolatban álltak.

A beszélgetők rámutattak, azért is szólni kell a diktatúra rémtetteiről, mert napjainkban a fiatal nemzedék – amelyet sok esetben nagyfokú tudatlanság jellemez – rokonszenven tekint a kommunista ideológia bizonyos megállapításaira. Magyarországon a második világháború után a náci ideológiát felszámolták, így később nem játszott semmilyen szerepet. A rendszerváltás után a kommunista diktatúra is megbukott, ám az emlékezet felett egy ideig eszméi örökösei gyakorolták a felügyeletet. A Terror Háza Múzeum és a NEB működésének

segítségével mára a kommunista időszak emlékezete kikerült a kezükből. Nyugat-Európában viszont azt tapasztaljuk, hogy a kommunista jellegű mozgalmak aktív szereplői a közéletnek. A beszélgetőpartnerek hangsúlyozták, a kommunista ideológia több országban – így Kínában is – jelen van. A Szovjetunió öröksége pedig az orosz politikában is tetten érhető.

A Küzdelem a lelkekért című panelbeszélgetése résztvevői – Tóth Tamás egyháztörténész, az MKPK titkára; Horváth Gergely Krisztián, a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont és a NEB Vidéktörténeti Témacsoportjának vezetője; Lukasz Kamiński, a lengyel Ossoliński Nemzeti Intézet igazgatója; Rigó Róbert, a Károli Gáspár Református Egyetem és a NEB Hivatalának munkatársa; Soós Viktor Attila, a NEB tagja – azt járták körbe, milyen jellemzői voltak a vallásüldözésnek a kommunista diktatúra évtizedeiben. A beszélgetés moderátora Próhle Gergely, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Stratégiai Tanulmányok Intézete igazgatója volt. Lukasz Kamiński azt emelte ki, hogy Lengyelországban már a világháború végén, de leginkább 1948-tól elindult az Egyház háttérbe szorítása. Az egyházi vezetők ugyanakkor mindvégig

folytattak valamiféle egyeztetést a kommunista vezetéssel.

Magyarországon 1948-ban a kommunisták hatalomszerzésének része volt a kollektivizálás és az egyházi iskolák államosítása is. „A kommunisták a templomot és az iskolát is el akarták venni. E küzdelem során volt, akiből vértanú lett, volt, aki elmenekült, és volt, aki – bár sokszor csak látszat szerint – együttműködött a rendszerrel” – mutatott rá Tóth Tamás.

„A rendszerváltás után az egyházi vezetés nem tudott szembenézni a múlttal, elsősorban személyi okokból” – hangsúlyozta Soós Viktor Attila. Ugyanakkor a szakemberek hamar nekiláttak a múlt feltárásának; közéjük tartozott a Fehér Hollók munkacsoport is. Napjainkban a történelmi egyházak is érzik, hogy a múlt feldolgozása nagyon fontos feladat.

„Milyen szerepe volt a kommunizmus bukásában Szent II. János Pál pápának?” – hangzott a kérdés. A lengyelországi folyamatokra vitathatatlanul nagy befolyással volt, támogatta a Szolidaritás mozgalmat. Ugyanakkor nagy vita van arról, hogy más tekintetben mekkora volt a hatása – hangsúlyozta Lukasz Kamiński. Rigó Róbert kiemelte, az egyházi földek elvétele gazdasági értelemben is kiszolgáltatottá tette az egyházakat. Soós Viktor Attila szerint szükség van arra, hogy a kiemelkedő hősök, tanúságtevők, mártírok életét megismerjük.

A tanácskozás második felében a szakértők a forrásokról és a kutatási feltételekről; az oktatás és az ismeretterjesztés feladatairól, valamint a kommunista diktatúrában működő intézményesített erőszakról beszéltek.

Baranyai Béla
Fotó: Merényi Zita

„Velem vagy, Uram, én pedig veled”

Félévkezdő rekollekció a győri szemináriumban

A győri Brenner János Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet növendékeinek félévkezdő rekollekcióját február 9–10-én Tál Zoltán, a keszthelyi Magyarok Nagyasszonya-plébánia lelkipásztora tartotta, aki 2005 és 2010 között a Központi Papnevelő Intézet spirituálisa volt. A kispapok lelkigyakorlatáról Kator Martin írt beszámolót, melyet szerkesztett formában közlünk.

Ha hivatásunkban meg akarunk maradni, elengedhetetlen időről időre megállnunk, s egy kicsit elcsendesednünk. A vissza-visszatérő lelkigyakorlatok jó alkalmak arra, hogy megerősödjünk hitünkben és a Krisztus iránti hűségben.

Tál Zoltán atya első elmélkedésében arról beszélt, hogy az idő a legdrágább ajándék.

Akit szeretek, arra időt szánok, így tehát az Isten iránti szeretetben való növekedés mércéje a nála töltött idő. II. János Pál pápa pap-pá szentelésének ötvenedik évfordulójára írt, *Ajándék és titok* című könyve kapcsán Zoltán atya rámutatott: a szemináriumba való jelentkezéskor döntést hoztunk Jézus mellett. Az elmélkedést szentmise követte, amelyet Császár István spirituálissal együtt mutatott be a rekollekció vezetője, aki homíliájában a papi hivatás lényegéről beszélt.

A kispapi évek alatt fontos érzelmileg stabil, érett emberré válni – hangsúlyozta Tál Zoltán atya. A szentmiseáldozat közös ünneplése után kötetlen beszélgetéssel folytatódott az este. A papnövendékek betekintést nyer-

hetek Zoltán atya szemináriumi élményeibe, lelkipásztori tapasztalataiba, aki az előjáróként megélt komikus szituációkat, illetve a plébániai kihívásokat, terveit, ötleteit is megosztotta velük. A keszthelyi Magyarok Nagyasszonya-templom plébánosa arra biztatta a kispapokat, hogy ne féljenek a magánytól, hiszen bárhova kerüljenek is, mindig lesznek segítőkész, önzetlen emberek a környezetükben. A rekollekció első napját a befejező imaóra elimádkozásával zárták.

Szent Skolasztika liturgikus emlénapjának reggelén közös zsolozsmával kezdték a napot. Tál Zoltán atya a papról mint kiválasztottról elmélkedett. Délelőtti tanításában óva intette a hallgatóságot attól, hogy a kételkedés úrrá legyen az életükben. Kiemelte: a *Szentírás* igazsága elsősorban az igehirdetőnek szól. Nagyböjt közelsége révén a fokozottabb imaéletre, a böjtre, a lemondásra, a csendre bátorított Tál

Zoltán atya. Beszédét Szent Ágostontól vett idézettel zárta: „Ha mindig vágyódsz, mindig imádkozol.”

„Az elmúlt napokban nagyon személyes és őszinte útravalót kaphattunk egy olyan paptól, aki már 26 éve szolgálja Krisztust és az ő Egyházát – írta rövid összefoglalójában Kator Martin papnövendék. – Hálásak vagyunk Zoltán atyának, hogy tanításával erősítette bennünk a szolgálat vágyát s az Úr iránti szeretetet. Életére, papi hivatására Isten bőséges áldását kérjük. »Velem vagy, Uram, én pedig veled.«”

**Forrás: Győri Egyházmegye
Fotó: Brenner János
Hittudományi Főiskola**

Jubiláns házaspárok ünnepe Nyíregyházán

„Állandó megújulásban” mottóval tartották a házasság hetét február 11. és 18. között, amelyhez a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye február 5-től 11-ig tartó programsorozatával csatlakozott. A záró szentmisén Palánki Ferenc megyéspüspök megáldotta a házasságkötésük kerek évfordulóját ünneplő párokat Nyíregyházán, a Magyarok Nagyasszonya-társzékesegyházban.

A családi ünnepen a gyermekek, rokonok, barátok is együtt adtak hálát a Jóisten kegyelmi ajándékaiért. Az előkészületekkor a házaspárok nemcsak feliratoztak a különleges alkalomra, hanem személyes történetüket, házasságuk egy-egy jeles eseményét, örömét is megosztották a szervezőkkel. Így derült ki, hogy több olyan család is jelen volt, akinél generációk ünnepeit egy-egy házasságuk valamelyik kerek évfordulóját.

Az ünnepi szentmisén a házaspárok Isten előtt, a hit fényében megújították egymásnak tett ígéretüket, majd megköszönték hitvestársukat Istennek, annak minden munkáját, könnyét, mosolyát, az éveket, amelyeket együtt tölthettek és a gondokat is, amelyeket egymással megoszthattak. A házaspárok emléklapot és a Házasság hete emblémájával ellátott terítőt kaptak ajándékba a jeles alkalmon. Palánki

A püspök elmélkedésének végén hálát adott a Istennek a családokért, házaspárokért.

Szöveg és fotó: Kovács Ágnes

Jézus újra és újra meggyógyít

Ternyák Csaba megáldotta a rátkai templomot

Ternyák Csaba egri érsek hálaadó szentmisét mutatott be a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Rátka község Szent Anna-templomában február 10-én, miután a 2022-es külső felújítást követően az épület belső felújítása is elkészült.

A szentmise kezdetén a plébánia fiataljai verssel köszöntötték a főpásztort, a képviselő-testület világi elnöke pedig a közösség nevében köszönetet mondott a nagylelkű támo-

betegségek megoldásaként az eutanáziát, ami gyilkosság. Az életet ajándékba kaptuk Istentől. A betegség keresztjét hordozva sokan találtak Istenre vagy találtak vissza hozzá” – fogalmazott Ternyák Csaba.

A főpásztor a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia betegek világnapi körlevelére utalva hangsúlyozta: fontos tisztelni az életet, hálásnak kell lennünk érte Istennek. Mózes az elhangzott olvasmányban a betegről mint tisztátalanról beszél, ezzel párhuzamosan az

gatásért, amelynek köszönhetően a templom megújulhatott. Ternyák Csaba elmondta, hogy nagy örömmel jött ide ismét, és gratulált a kivitelezőknek a színvonalas munkához. Köszönetet mondott a kormányoknak a pénzügyi támogatásért, majd a szertartás kezdetén megáldotta az épület falait.

Szentbeszédében a főpásztor a német ősről is megemlékezett, akik e szép templomot hagyták a közösségre, és elismerését fejezte ki azért, hogy a német önkormányzat ébren tartja ezt az identitást az itt élőkben a bennünket éltető hittel együtt. Az olvasmányokra utalva elmondta, Isten a hűséges és tiszta szívekben és tiszta templomokban akar élni. Nem elég azonban a szépség, nekünk is hivatásunk van, hogy tiszták és szentek legyünk; ezt magunktól nem tudjuk elérni, Isten hívott bennünket erre, és segít ebben. A világegyházban Szent II. János Pál pápa rendelkezése nyomán a Szűzanya első lourdes-i jelenésének napja a betegek világnapja – emlékeztetett az érsek. „Erre a helyre nagyon sokan elzarándokolnak testi és lelki gyógyulásért. Magunkba tekintve érezzük, sokszor hiányzik belőlünk az állhatatosság. A világ sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását, s nekünk is szükségünk van a testi és a lelki megújulásra. A betegség keresztje előbb vagy utóbb minden embert érint, s ez a nap felkészít bennünket arra, hogy legyen erőforrásunk, hitük, bizalmunk és kapaszkodónk, hogy tudjunk Isten felé fordulni. Ma sokszor hangoztatják a

evangéliumi szakasz a Jézushoz járuló leprás megtisztításának történetét vetíti elénk. Jézus újra és újra meggyógyít, megtisztít bennünket, hogy közelebb kerüljünk hozzá – mondta tanításában az érsek.

A szentmise végén Szabó Attila plébániai kormányzó hálát adott Istennek a nap kegyelmeiért, a közös ünneplésért, megköszönve Ternyák Csabának, hogy elfogadta a meghívást, és megáldotta a felújított templomot. Köszöntötte Soltész Miklós egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkárt, Hörcsik Richárd országgyűlési képviselőt, Tirk Sándornét, Rátka polgármestert; a megjelent helyi híveket és a zarándokokat. Elmondta: csaknem két évvel ezelőtt, 2022. április 3-án, a külső felújítás utáni megáldáskor még csak álom volt a belső rekonstrukció. Legutóbb 1962-ben újították fel a templombelsőt, akkor kerültek a falakra a Petrasovszky Leó készíttet olajszekek, amelyek állapota az évtizedek folyamán jelentősen leromlott. A restaurátori munkákat Köteles István végezte, és a díszítő festések is az ő nevéhez fűződnek.

A villamoshálózat és a hangosítás korszerűsítését is tartalmazó beruházás összesen 75 millió forintba került. Ebből az összegből az Egri Főegyházmegye 40 millió forintot biztosított, s a német nemzetiségi önkormányzat pályázaton nyert 30 millió forráshoz a hívek további 5 millió forintot gyűjtöttek össze.

Forrás: Egri Főegyházmegye

Két idősothont vett át a Szombathelyi Egyházmegye

A Szombathelyi Egyházmegye működteti tovább január 1-jétől a szombathelyi Ezüsthíd Integrált Szociális Intézményt és a táplánszentkeresztzi Ezüstplatan Integrált Szociális Intézményt. Székely János megyéspüspök február 12-én megáldotta az intézményeket, és találkozott azok lakóival, dolgozóival.

A szombathelyi intézményben száznál is több, a táplánszentkeresztzi intézményben nyolcvan ember él: idősek, fogyatékosokkal élők, demens emberek és pszichiátriai betegek. Az egyházmegyei átvétellel a két intézmény visszakapta gazdasági önállóságát is – emelte ki Illés Livia, a táplánszentkeresztzi és Fekete Árpád, a szombathelyi intézmény vezetője. A keresztények számára az idős, beteg, rászoruló

emberekkel való foglalkozás központi gondolat, ebben Jézus példáját követjük – mondta a sajtótájékoztatón Székely János megyéspüspök, aki délután a táplánszentkeresztzi otthonban mutatott be szentmisét.

Magyarországon nagy az igény az idősothontokra: körülbelül hatvan ezren várakoznak arra, hogy bekerüljenek ilyen intézménybe. „Sok ember szeretné, ha idős éveiben is jelen

lenne számára az imádság, a szentmise, az a lelkiség, amiben az életét eltöltötte. Ezért gondolta úgy az egyházmegye, hogy átveszi a két idősothon működtetését” – mondta el Székely János. Az egyházmegye a két új intézményben élők lelki gondozásával Orsos Zoltán atyát bízta meg.

Forrás és fotó: Szombathelyi Egyházmegye

Nincsenek sokan a terroristák, de kegyetlenek

Beszélgetés Hölvényi György EP-képviselővel az afrikai és a közel-keleti helyzetről

(Folytatás az 1. oldalról)

Ez a helyzet Észak-Koreában vagy Afganisztánban, valamint a szélsőséges muszlim államokban, ahol már az átkeresztelkedési szándék is életveszélyt hordoz magában. Törökországban ugyanakkor az állam a legkomolyabban bünteti a keresztényellenes atrocitásokat. Ez jellemző Egyiptomban is, ahol a kormány nemzetalkotóként tekint a tizenhárom-tizennégy milliós ősi keresztény kopt közösségre. Nem mindig tudja megakadályozni az ellenük irányuló támadásokat, de semmiképpen sem támogatja azokat. A keresztények Nigériában vannak a legszörnyűbb helyzetben. Korábban csak az ország északkeleti régiójában fenyegette őket a szélsőségesen erőszakos iszlám terroriszervezet, a Boko Haram, de ezek a támadások mára kiterjedtek az ország belsőbb területeire is. Az állam pedig képtelen megvédeni a keresztényeket. Ez nagyon nagy baj, mert a különböző terroriszervezetek bátorításként élik meg ezt. A Boko Haramhoz hasonló fenyegetést jelent emellett a főleg Kelet-Afrikában tevékenykedő Al-Shabaab, amely jelentős bázisokat alakított ki Szomáliában.

– Az iszlám szélsőséges irányzatai hol jelentik a legnagyobb veszélyt a keresztényekre?

– A Száhel-térségben különösen aggasztó állapotok uralkodnak. Nigériában pedig mindennaposak az emberrablások, a keresztények elleni támadások. Sőt, az utóbbi években az egyébként keresztény többségű déli területeken is egyre rosszabb a helyzet. Egyértelmű, hogy a szélsőséges muszlim államok támogatják a terroriszervezeteket. A terroristák nincsenek sokan, de kegyetlenek, és a nagy szegénység miatt mindig van utánpótlásuk.

– Nigériában miért nem védi meg az állam a terrortámadásoknak kitett keresztényeket? Nem akarja, vagy nincs hozzá ereje?

– Nincs hozzá ereje. Afrikában gyakran előfordul, hogy az állam képtelen kontrollálni egy területet, nem csak ebben az összefüggésben. Így van ez például a Kongói Demokratikus Köztársaságban is. Ne felejtjük el, hatalmas országokról van szó! A központoktól távol eső területeken az állam gyakorlatilag képtelen az alapvető szociális ellátás, az oktatás és az egészségügy biztosítására. Itt gyakran a helyi egyházak tartanak fenn iskolákat, kórházakat. Ezért is szólít fel az oktatásról szóló, tavaly év végén elfogadott jelentésem arra, hogy az Európai Unió (EU) működjön együtt az egyházakkal, tekintse partnernek azokat az oktatás fejlesztésének ügyében. És ezért különösen fontos, hogy az EU támogassa a szükségét szenvedő keresztény közösségeket.

– Nigériában az elmúlt tizen-négy évben több mint ötven-kétezer keresztényt öltek meg a terroristák.

– Sajnos, így igaz. Tavaly például csaknem ötezren vesztették életüket. És arról sem szabad megfeledkez-nünk, hogy a mártírok mellett sok százezerre tehető az elűzöttek száma. Jártam Csád középső régiójában, ahol millióan vannak a Nigériából el-

– Milyen következményei lehetnek annak, hogy a keresztények állandó fenyegetettségnek vannak kitéve ezekben az országokban?

– Ha emberek nagy tömegei állandó rettegésben, kiszolgáltatottságban élnek, kitörölődik belőlük a jövőkép. Ha pedig nincs jövőképük, akkor nem vetnek, nem küldik iskolába a gyerekeket, így vége mindennek, a szó szoros értelmében földönfutóvá válnak, s az életük már nem több, mint küzdelem a pusztta túlélésért. Óriási szükség van a keresztény szolidaritásra. Ezért borzasztóan fontos tevékenységet végez a Hungary Helps, amely folyamatosan, államközi szinten is felhívja a figyelmet a keresztények veszélyeztetett helyzetére.

– Az Európai Unió hogyan viszonyul a keresztényüldözésekhez?

– Az Európai Unióban téves értéksemlegességgel párosul ez az emberi jogi kérdés. Korábban nagyfokú közömbösséggel viszonyultak hozzá, ma már, a mi munkánknak is köszönhetően, némileg javult a hozzáállás. Az Európai Unióban kiemelten kellene törődni a keresztények helyzetével. Ez nemcsak hit kérdése, hanem a kétezer éves hagyományból kiindulva kulturális felelősségünk is. Nyugat védelmének hiányában a keresztények egyre kiszolgáltatottabbá válnak. A Hungary Helps működése azért is jelentős, mert így hitelesen szólalhatunk fel a keresztények védelméért. Nálunk sokkal gazdagabb országokban az üldözött keresztények vagy csak közvetetten kerülnek védelem alá, vagy pedig mindenki mással egybevonva. Pedig a keresztények kiszolgáltatottsága a védtelenségük miatt sokkal nagyobb, mint más kisebbségé.

– Mivel magyarázható az Európai Unió közömbössége?

– Mivel az európai ember elvesztette a hitét, így elvesztette a hithez kapcsolódó érzékenységet is, és tulajdonképpen semmit sem érez

azok iránt, akiket a hitük miatt üldöznek. Sokkal közelebb érzi magát azokhoz, akik más okok miatt szenvednek. A kereszténységgel szembeni közömbösség európai termék, ami nem független a jólétől. Az európai ember hajlamos azt hinni, mi már olyan fejlettek vagyunk, hogy a hitre, Istenre nincs is szükségünk,

tin menekültek. Nagyon rossz híreket kapunk Ciszjordániából, az ottani telepések által végrehajtott atrocitásokról is. Izrael Állam biztonságának fenntartása a terrorizmus hosszú távú fenyegetettsége mellett nem lehetséges. Nem lehet azonban megfedkezni arról sem, hogy a palesztinok ugyanúgy otthon vannak a térségben, mint bárki más. Ősi keresztények leszármazottai is élnek közöttük. Egyértelmű, hogy a jeruzsálemi pátriárka, Pizzaballa bíboros nemcsak a saját híveiről, hanem az egész térségről kíván gondoskodni. Szíven viseli az ott élők sorsát, arra törekszik, hogy a béke irányába történjék előrelépés, egyfajta híd szerepet vállal. Nagyon fontos, hogy eljött Magyarországra, mi pedig kinyilvánítottuk, hogy a háborús zónában vagy annak közelében élő keresztényekkel szolidaritást vállalunk, nem gyengítve Izrael terrorizmus elleni harcát.

– A jelek szerint rövid távon nem reménykedhetünk megoldásban.

– Évtizedek óta nem sikerült megoldást találni erre a szembenállásra. Új megköze-

Ezzel a háttérrel manipulálnak, terrorakciókat hajtanak végre. Nagy kérdés, hogy Izrael meddig tűri, illetve mikor és hogyan fogja megtorolni ezt. Mindent meg kell tenni azért, nehogy újra kitörjön egy izraeli-libanoni háború. Ha ez a helyzet nyugvópontra jutott, akkor lehet elkezdni azon gondolkodni, miként jöhetne létre a kétállami megoldás.

– A Hamász tavaly október 7-ei szörnyű terrortámadása után nem kell attól tartani, hogy hosszú időre ellehetetlenedett az izraeli-palesztin párbeszéd?

– De igen. Ha átlagos emberi logikával nézzük az eseményeket, akkor kijelenthetjük: a kapuk bezárultak. Nem mintha eddig tárva-nyitva álltak volna... Világosan kell látni, hogy a ciszjordániai területeken a Fatahnak mint az államiság bizonyos elemeit megjelenítő szervezetnek az elfogadottsága tovább csökkent, míg a Hamásznak mint nyílt terroriszervezetnek nőtt. Ez Palesztinán belül is lehetetlen helyzetet teremt, ezért szinte képtelenség megállapítani, hogy a palesztin államisággal járó felelősséget ki tud-

Humanitárius katasztrófa fenyeget a Száhel-övezetben – szudáni családok menekülnek (Fotó: Vatican News)

illetve majd mi eldöntjük, milyen isten kell nekünk.

– A közelmúltban hazánkba látogatott Pierbattista Pizzaballa bíboros, Jeruzsálem latin pátriárkája, aki a Hamász október 7-ei, Izrael elleni terrortámadása után felajánlotta magát a túsul ejtett és a Gázai övezetben fogva tartott izraeli gyerekekért cserébe. A Szentatya szerint addig nem lesz béke a Közel-Keleten, amíg nem jön létre a kétállami megoldás, Izrael mellett az önálló palesztin állam.

– Ferenc pápa nincs egyedül ezzel a kijelentésével, nagyon sokan szorgalmazták ezt. Sajnos azonban sosem álltunk még olyan messze ettől, mint most. Úgy kellene Izrael létezését, lakosságának biztonságát szavatolni, hogy közben palesztinok milliói élnek teljes egzisztenciális veszélyben. A térségben és a világ számos országában évtizedek óta milliószámra vannak palesz-

lítésre van szükség. Jelenleg az a legfontosabb, hogy ne eszkalálódjon a helyzet, és ne terjedjen tovább. Ne felejtjük el, hogy Észak-Izraelből hetvenezer embert telepítettek ki a dél-libanoni bombázások miatt. Márpedig ha a konfliktus áttérjed Libanonra, annak beláthatatlan következményei lesznek. Ezt a 2022-es libanoni választások európai uniós megfigyelő missziójának vezetőjeként is így látom. Ha az összecsapások áttérjednének Libanonra, akkor elérkezünk Szíriához, és ott van még az a kérdés is, hogy mi a szerepe Iránnak.

– Libanon kapcsán a Hezbollah terroriszervezetre gondol?

– A Hezbollah egy nagyon fontos, de gyenge államisággal rendelkező országban olyan szélsőséges erő, amely rendet tud tartani a saját területén. Ezért minél bizonytalanabb a helyzet, sok emberben annál pozitívabb a megítélése.

ja átvenni. A legszörnyűbb az, hogy jelenleg a Hamászon kívül nincs más szervezőerő, és a nagy szegénység miatt a fiatalok egyre növekvő számban fordulnak felé. Külső erők nélkül kizártnak tartom a helyzet konszolidálását. Miként reagál a konfliktust jelenleg a maga javára fordítani igyekvő Irán? Hogyan alakul az arab országok és Izrael viszonya, és milyen szerepet játszik a rendezésben az Egyesült Államok? Ezek mind összetartozó kérdések, amelyek nélkül nem lehetséges a megoldás. Az attól való félelem, hogy Izrael nem tudja garantálni saját országának biztonságát, minden jogalapot megad arra, hogy szükség esetén agresszív lépjenek fel. Ez azonban hosszú távon nem megoldás, véget kell vetni ennek. Itt van az érdekegyezés az arab államok, Izrael és a nemzetközi közösség között.

Bodnár Dániel
Fotó: Fábíán Attila

Jó irányban, boldogságban

Pál Feri kaposvári előadása a házasság hetén

A kaposváriak a Csakazértis a Családokért Egyesület szervezésében idén is bekapcsolódtak a házasság hete országos programsorozatába Pál Ferenc katolikus pap, mentálhigiénés szakember előadásával, február 12-én.

Az alkalmon Dér Tamás, Kaposvár alpolgármestere mondott köszönetet az elmúlt kilenc évért, majd házasságának tapasztalatairól osztotta meg gondolatait. Egy sporttal kapcsolatos hasonlatot idézett: A házasság egy olyan akadálypálya, amelyen úgy megyünk végig a feleségünkkel vagy férjünkkel, hogy a lábunk össze van kötve. Esünk, kelünk, nevetünk, sírunk, de felsegítjük egymást, hiszen így tudunk továbbmenni.

Ezt követően Ház Gergely, a Csakazértis a Családokért Egyesület elnöke köszöntötte a jelenlévőket. A kaposvári programsorozatot Varga László megyéspüspök nyitotta meg, s arról beszélt, hogy „akit nagyon szeretünk, az tud a legnagyobb ellenségünk lenni, s a megújuláshoz ezt a jézusi kérést hoztam: »Szeressétek ellenségeiteket!« Az ellenségszeretet első lépése, hogy be kell ismerned, hogy van ellenséged.

Ha a házastársad ellenséged lett, ami előfordulhat, be kell ismerned, hogy ellenségek lettetek. Az ellenséget másképpen kell szeretni, mint a

kedvesedet. Ezért javaslom azt, amit Jézus mond: »áldjátok, és ne átkozzatok!« Amikor ellenségek leszte, kezdj áldást kérni a másikra és magadra. Az áldás gyógyítja a szívet és a sebeket a haragtól és a dühtől. Ezután következik, hogy bocsássatok meg, s kérjétek bocsánatot, ami az állandó megújulás feltétele. A bocsánatkérést mindig gyakorolni kell, egészen életed végéig, s akkor folyamatosan frissül majd a házasságotok – hangsúlyozta a főpásztor.

Pál Feri atya előadásában arra kereszte a választ, hogy miként lehetünk elégedettek az életünkben. Elmondta: különböző kutatásokból megállapították, hogy tizből hét ember nem elégedett az életével még akkor sem, ha a dolgok jól alakulnak, majd hozzátette: úgy tűnik, hogy a szabadságból, a jó döntésekből, a sikerekből és az eredményességből sem következik a boldogság.

Azt, hogy jól legyek, hogy boldog legyek és szeressek élni, el kell sajátítanom – fogalmazott a mentálhigiénés

szakember, majd három közös vonását sorolta fel azoknak az embereknek, akik elégedettek az életükkel: elsőként érdemes megelégednem az elég jóval, majd fontos, hogy elköteleződjek a jó döntéseim mellett, végül pedig lényeges: boldogságot jelent az is, hogy nem történt meg velem mindaz a rossz, ami megtörténhetett volna.

A ma embere azt gondolja, hogy a boldogság elsősorban egy fizikai, érzelmi állapot. Ezzel szemben a boldogság egy folyamat, melyre nem érdemes kitérni célként tekinteni. A boldogság egy irány. A bölcs ember nem arra törekszik, hogy boldognak érezze magát, hanem arra, hogy az életét jó irányba vigye. A boldogság nem valami speciális és rendkívüli, hanem természetesen egyszerű és emberi.

Megvan a biológiai alapja, s pontosan tudjuk, milyen kapcsolati magatartásformák azok, melyek hatására elkezdenek termelődni a boldogsághormonok. Ezek szerint azok a személyek boldogok a kapcsolataikban, akiknél jelen van a figyelem, odafigyelés, ráfigyelés; becsülik és tisztelik egymást, és ezt ki is fejezik; törődnek egymással és gondoskodnak egymásról; illetve nehéz élethelyzetekben is következetesen emberszámba veszik, személynek látják egymást – mondta előadásában Pál Feri.

**Forrás: Kaposvári Egyházmegye
Fotó: Kling Márk**

A rejtett erőszakról

A gyermekvédelem volt a máriapócsi lelkipásztori nap kiemelt témája

A Görögkatolikus Metropólia papsága számára minden évben lelkipásztori napot szerveznek Máriapócon. A püspökök részvételével megtartott február 10-i tanulmányi nap kiemelt részét Dobszay Benedek ferences szerzetes vezette.

Ez a találkozás nemcsak a szakmai ismeretszerzés lehetőségét jelenti, hanem az egymástól távol élő paptestvéreknek a közös imán túl lehetőséget is ad a beszélgetésre, a

jelen lévő erőszak valóságával. De nemcsak csak arra mutatott rá, hogy milyen lélektani és társadalmi helyzetek szülhetik az erőszakot, hanem lelki és szakmai tapasztalatai alapján fontos tanácsokat is megfogalmazott, hogy a hitben élő és lelki életre törekvő emberek hogyan tudják e nehéz helyzeteket Isten akarata szerint jól kezelni.

A nap második részében Érszegi Márk Aurél Vatikán-szakértő beszélt a *Fiducia supplicans* nyilatkozat megszületésének körülményeiről, tartal-

tapasztalatcserére. Dobszay Benedek OFM szakavatott módon beszélt a közel másfél száz görögkatolikus pap és diakónus előtt a gyermekvédelem napjaikban sokakat foglalkoztató, sokszor kényes kérdéseiről. Bevezetőjében egyrészt szembesítette a jelenlévőket a társadalmunkban rejtetten

mi nehézségeiről, az arra érkezett különböző reakciókról és lehetőség szerinti helyes értelmezéséről. A találkozó a kegytemplomban végzett közös imaórával zárult.

Forrás és fotó: Görögkatolikus Metropólia

Jézust közvetítjük, amikor megáldjuk egymást

Szerelmesek miséje az Országúti Ferences Plébánián

Szent Bálint (Valentinus) ünnepéhez kapcsolódva a budai Országúti ferences templomban február 13-án tartották meg a szerelmesek miséjét, amelyet Lendvai Zalán OFM plébános mutatott be, a homíliát pedig Gorove László állandó diakónus, a Családok Jézusban közösség vezetője mondta.

Az együttjáróért, a házasságra készülőkért és a házaspárokért immár 19. éve tartjuk meg a szerelmesek miséjét az ő védőszentjük, Szent Bálint napjához kapcsolódva – mondta Lendvai Zalán OFM plébános a szentmise elején, egyúttal megemlékezett arról, hogy a Kr. u. 269-ben vértanúhalált szenvedett Szent Bálint a római császár parancsa ellenére titokban esketett össze katonákat a szerelmükkel, és a legenda szerint a házaspárokat egy szál virággal ajándékozta meg. Franciaországban már a 14. században divat volt, hogy Szent Bálint (Valentinus) napján a szerelmesek apró ajándékokkal lepték meg egymást. Szeretnének Magyarországon meghonosítani a szerelmesek miséjét, Isten áldását kérve a párkapcsolatukra – hangsúlyozta a plébános.

Gorove László állandó diakónus, a Családok Jézusban közösség vezetője homíliájában az áldás lényegéről beszélt. Mint mondta: „Jézus a tanítványaira bízta a kenyérszaporítást az étel kiosztását, de úgy, hogy előtte Ő áldotta meg a kenyeret.” Az állandó diakónus hozzátette: „Az utóbbi hetekben, hónapokban sokféle szempontból került elő az áldás témája – ki, hogyan, mikor és kit áldjon meg? –, de ezzel kapcsolatban egy valami biztos: a házasság szentsége felhatalmaz

bennünket arra, hogy házaspárként megáldjuk egymást, felhatalmaz arra, hogy szülőként megáldjuk gyermekeinket, sőt felhatalmaz bennünket, szülőket és nagyszülőket arra, hogy gyermekeink, unokáink elé térdelve kérjük az ő áldásukat.”

De mi történik az áldásban? Valami hasonló, mint a csodálatos kenyérszaporítás alkalmával: alapvetően Jézus áld, amikor egymást

revisznek, felszabadítóak, Istentől valók. Annyiféle hír ér el bennünket a médiából, az internetről – folytatta az állandó diakónus. – Elsősorban ne ezeken, hanem azon járass az eszed, ami Istentől való – figyelmeztetett. Felelősséggel tartozunk azért, hogy van-e élő istenkapcsolatunk, hiszen csak akkor tudjuk hatékonyan közvetíteni Jézust a másik ember felé. A szónok rámutatott: „Amikor

gondoljunk arra, amikor megáldjuk a másikat: azt a Jézus közvetítjük neki, aki bennünk él, akivel kapcsolatban vagyunk.

Gorove László a nagybőjt kezdetére utalva ajánlotta, „vizsgáljuk meg nap mint nap, hogy min járhatunk a gondolatainkat, és határozzuk el, hogy arra koncentrálunk, hogy egyre jobban éljen bennünk az a Jézus, akit közvetíteni akarunk”.

György OFM írt az első szerelmesek miséjére: „Szeretni akarok, anélkül, hogy korlátoználak; értékelni, anélkül, hogy megítélnék; komolyan akarok venni, anélkül, hogy kényszerítenék; hozzád megyek anélkül, hogy rád erőszakolnám magamat. Meghívlak anélkül, hogy elvárásaim lennének. Ajándékozni akarok anélkül, hogy viszonzást várnék; el akarom mondani az érzéseimet anélkül, hogy hibáztatnálak; segíteni akarok neked anélkül, hogy megbántanálak. Gondoskodni akarok rólad anélkül, hogy meg akar nálak változtatni. Örülni akarok neked úgy, ahogy vagy. Ha én is megkapom ezt tőled, akkor lesz teljes a kapcsolatunk.”

A szentmisén ezután a szerelmespárok megáldották egymást a következő szavakkal: „Hálát adok érte Urunknak, Istenünknek. Köszönöm, hogy megismerhetelek, hogy szeretsz. A mindenható Atya arcának fénye ragyogja be életedet! Vezessen téged igaz útnál Jézus Krisztus, aki az út, az igazság és az élet. A Szentlélek Isten vezesse lépéseidet a szeretet és a hűség útján! Áldjon meg téged a Szentháromság Egyisten, aki Atya, Fiú és Szentlélek. Amen.”

A szertartás végén Lendvai Zalán OFM megköszönte Gorove Lászlónak és feleségének, Krisztának, hogy „évről évre megszervezik ezt az alkalmat, és hogy szívükön viselik a jegyesek, a házaspárok gondját. Kívánjuk, hogy az Úr áldása bennetek is teljessé legyen!” – mondta a ferences szerzetes-plébános a Családok Jézusban közösség vezetőinek.

**K. L.
Fotó: Merényi Zita**

megáldjuk, s mi azt a Jézus tudjuk egymásnak közvetíteni, aki bennünk él – magyarázta Gorove László. Felvetődik a kérdés: Él-e bennem Jézus? Mert csak akkor tudom őt közvetíteni a másik felé, ha bennem él, azaz élő kapcsolatom van Veled.

A szónok a továbbiakban arról is beszélt, amit Szent Pál fejt ki a *Filippieknek írt levelében*: „örvendjétek, adjatok hálát, dicsőítsetek, de ahhoz, hogy ezt meg tudjátok valószínűsíteni, nem mindegy, hogy min jár az eszetek. Olyan gondolatokkal foglalkozzatok, amelyek jók, igazak, elő-

megáldom a páromat (az áldás latin eredetije benedictus, szó szerint azt jelenti: »jót mondani«) a jószág Jézust közvetítem; ugyanakkor az is megtörténik az áldásban, hogy a keresztség, a bérálás, a házasság szentségében kapott kegyelmek élővé válnak. Szentségi kegyelmet, erőt közvetítünk, amikor áldunk. Jézust közvetítve pedig gyógyítunk is, hiszen Jézus gyógyít, Ő az, aki gyógyít, amikor áldunk. S még lehetne sorolni azt a sok kegyelmet, amit az áldás, a másokért mondott ima rejt magában, de a legfontosabb, hogy

Az állandó diakónus beszédében kiemelte Ferenc pápának az *Amoris laetitia* apostoli buzdításban kifejtett javaslatát: fontos, hogy legyenek olyan rituáléink, amelyek erősítik a kapcsolatunkat a házasságban, azonfelül, hogy együtt és egymásért is imádkozunk, az Istentől kapott erővel és hatalommal meg is áldhatjuk egymást, és nem csak a nagy ünnepeken – tette hozzá homíliája végén Gorove László, a Családok Jézusban közösség vezetője.

Az áldozás után Gorove László felolvasta azt a szöveget, melyet Benei

Minden idők emberéhez szól

Deák Hedvig OP a hétszázötven évvel ezelőtt elhunyt Aquinói Szent Tamásról

(Folytatás az 1. oldalról)

Ez volt az az eszmény, amely Tamást életre szólóan magával ragadta. Ezért a családjával is dacolva belépett a Prédikátor Testvérek Rendjébe. Tudjuk, hogy hosszú ideig tartott a család ellenállása: a testvérei elrabolták, és a családja egy évig házi őrizetben tartotta, így akarták eltéríteni a szándékától, de végül, látva eltökéltségét, elengedték.

– A családja tehát nem azt ellenezte, hogy szerzetes legyen, hanem hogy szegénységben élő, prédikáló barát.

– Igen, ez így volt. A benedeki regulát követő monostorok betagozódtak az akkori feudális társadalomba, hatalmas intézmények voltak, nem tűzték célul maguk elé a városi polgárság evangelizációját. A domonkosok ezzel szemben nem voltak helyhez kötve, a városokban éltek, szegénységben, és életük fontos része volt az intellektuális képzés. Talán Chesterton mondta egyszer: olyan volt ez, mintha egy arisztokrata család sarja hirtelen hippi akarna lenni. Ez persze erős megfogalmazás, de tény, hogy a domonkosok fellépése akkoriban nagyon újnak számított. Bár a pápaság kezdettől erőteljesen támogatta ezt az életformát, mégis rengeteg ellenállással találkoztak a kolduló szerzetesek. Nemcsak Tamás családja viszonyult hozzájuk ilyen ellenségesen, hanem például a párizsi egyetemen a világi klerikusok és a tanárok is, többek között azért, mert egyháztanilag nem tudták hová tenni a koldulókat.

– Tamás tizenkilenc éves korára elvégezte az egyetemet. Ez általános volt a 13. században a jobb módú családok fiai körében? Vagy döntően közrejátszott ebben a kivételes tehetség?

– Valójában ekkorra még nem fejezte be az egyetemet. Tamás amúgy tényleg egészen különlegesen tehetséges volt, de egyébként is teljesen normálisnak számított, hogy ilyen korú fiatalok egyetemre járnak. Az egyetemnek először az úgynevezett artes fakultását végezték el, ami a mai bölcsész- és természettudományi karnak felel meg. Akkoriban a hét szabad művészet tanulmányozása volt a belépő a további egyetemi tanulmányokhoz, a teológiához, orvostudományhoz, joghoz.

– Tamás húszévesen Párizsba került. Itt Albertus Magnusnál (Nagy Szent Albert) tanult, és hamarosan Kölnbe ment vele. Néhány év elteltével Albertus javaslatára visszaküldték Párizsba, ahol egyetemi tanár lett. Nagy Szent Albert óriási hatással volt Tamásra, elsősorban azaz, hogy ő ismertette meg vele Arisztotelész tanait.

– Valóban, rajta keresztül ismerte meg például a *Nikomachoszi etikát* és Arisztotelész más műveit, amelyek akkor

viszonylag újdonságnak számítottak. Arisztotelész megítélése ekkor még nem volt egyértelmű egyházi körökben, írásait nem ajánlották olvasásra. Ennek oka az volt, hogy az Egyház által addig előnyben részesített platóni filozófiához képest egészen újszerű módon közelített kérdésekhez. Nem látszott, hogyan lehet Arisztotelész tanait összeegyeztetni a keresztény hittel, és akadályt jelentett ebben az is, hogy a gondolatait egyes filozófusok úgy használták fel, hogy a keresztény hittel ellentétes vélekedésekre jutottak. Nagy Szent Albert mutatott rá arra, hogyan lehet Arisztotelészt gyümölcsözően tanulmányozni az Egyházon belül. Szent Tamás pedig követte őt ezen az úton. Arisztotelésszel azonban nem csak általa ismerkedett meg. A domonkosok rendjében több rendtársa is fordította a műveit görögből, vagy arab közvetítéssel görögből latinra.

– Mi volt Arisztotelészben az, ami olyan erősen hatott Tamásra?

– Több mindent is említhetünk. Egészen biztosan nagy hatást tett rá a megismerésre vonatkozó filozófiája, vagyis az a meggyőződése, hogy a megismerés az érzékekkel kezdődik, nem pedig az ideákra való visszaemlékezéssel. Ez az ismeretelméleti realizmus szorosan kapcsolódik az arisztotelészi antropológiához is. Ebből merítve tanítja Tamás – amit később, a Vienne-i Zsinaton a Katolikus Egyház a sajátjának ismert el megfogalmazásában is –, hogy az ember a test és a lélek egysége, tamási szóhasználattal: a lélek a test formája. Nem arról van szó tehát, hogy az ember lelke úgymond a testében lakozik, mint valami börtönben. Ez a platóni nézőpont, amelyből az következik, hogy valójában az volna a legjobb, ha a test nem is lenne, mert a lélek akkor érezné magát a legjobban. Ezzel szemben Arisztotelész alapján Tamás azt tanítja: az ember test és lélek egysége, s e kettő nem keveredő egyesülése az emberi személy. Ebbe a látásmódba szépen beleillik mindaz, amit az Egyház a megtestesülésről, a

test feltámadásáról, egyáltalán az anyagi valóságról vall.

– Szent Tamásnál nincs ellentét a hit és az értelem között, a kettő harmonizál egymással. Az igazságfeltárás két útját akarta szintézisbe hozni: az isteni kinyilatkoztatást és az emberi értelmet.

– Nem is annyira szintézisbe hozásról van itt szó: Tamás szerint ugyanis a hit és az értelem nem mondhat ellent egymásnak, hiszen az igazság forrása egy, maga Isten. Ő adott értelmet az embernek, és ez az értelem az igazra van irányítva. A hit pedig az ember értelmét – amely képes megismerni az igazságot – megnyitja Isten igazságára: ez az értelem egyfajta felemelése. Éppen ezért a hit és az értelem igazsága között nem lehet ellentét. Ez a meggyőződése összefüggésben van azzal, ahogyan a természetes és a természetfeletti rend viszonyát látja. Isten, mindaz, ami természetfölötti nem versenytársa annak, ami a teremtés révén adott, ami természetes; a hit és az értelem nem versenyeznek. Isten nem fenyegeti az ember emberi mivoltát, hanem felemeli, partnerré teszi az embert, és ebből az következik, hogy a természet, a teremtettségünk, illetve a kegyelem dimenziója között is egyfajta harmónia áll fenn. Az ember annak a lehetőségével van teremtvé, hogy az Isten felemelje őt magához a természetfölötti rendbe. Ezt a harmóniát azonban nem úgy kell elgondolnunk, mintha a természetes és a természetfeletti egyenértékű lenne, s az ember jogot formálhatna a természetfeletti ajándékra, és nem is úgy, mintha a kettő között pusztán folytonosság volna, hanem úgy, hogy nem ellentét van köztük, hanem egyfajta nyitottság a teremtvé voltunk részéről. Tamás egész teológiai látásmódját ez a harmónia jellemzi: a kegyelem a természetre épít. Érdekes módon a mai ember számára ez akadályozhatja is a befogadását: túlzottnak érezhetjük ezt a kiegyensúlyozottságot, ezt a harmóniát isteni és emberi között.

– Szent Tamás szerint alapvetően a lelkiismeret által vezérelt értelem határozza meg, hogy

mi az erkölcsös, mi a jó. De mi a helyzet a rosszal? Hol helyezkedik el Tamás teológiájában?

– Ebben a kérdésben Tamás Szent Ágostonra hivatkozik: a rossz a jó hiánya. Ha erkölcsi jóról beszélünk, akkor meg kell jegyeznünk, Szent Tamás az

Aquinói Szent Tamás (1224–1274)

erkölcsről szólva nem a lelkiismeretet helyezi a középpontba – ezt inkább az újkori teológia teszi –, hanem az okosság erényére épít. Az okosság segít megállapítani, hogyan juthatok el a célhoz, milyen eszközöket kell választanom ehhez. Tamás abból indul ki, hogy az ember akarata a jóra van irányítva. Az ember mindig a metafizikai értelemben vett jót akarja, mást nem is tud akarni. A rosszat is csak azért akarom, mert jónak látszik. Előfordulhat, hogy tévedek, és amit teszek, az csak látszólagos jó, vagy kisebb jó. Éppen ezért lehetséges az, hogy az ember szabad akarata eltorzul, elfordul a céltól, az Istentől. Ez az erkölcsi rossz origója. Tamás egyébként az erkölcsstanát nem az isteni parancsok és a lehetséges bűnök szerint rendszerezi, ahogyan azt megszoktuk, hanem az erények szerint.

– Az imént említette Szent Ágostont, aki óriási lelki küzdelmek, szenvedések után talált rá az isteni igazságra, amelyhez aztán élete végéig hú maradt. Szent Tamás sok-

kal harmonikusabb lélek volt. Nem tudunk arról, hogy hasonló vívódásai lettek volna Istennel.

– Egyetértek, ez így igaz. Tamás életében és munkásságában nincsenek drámai kitérők, bár azt is érdemes hozzátennünk, hogy Ágoston élete több mint negyed évszázaddal hosszabb volt, ő hetvenhat évet élt, míg Tamás még az ötvenet sem érte meg. Ami az ő esetében hiányzik, az az a személyes hang, ami Ágostonnál jelen van. A személyesség Tamásnál csak a költészetében jelenik meg, búvópatakszerűen. Ágostonnál ezzel szemben hiányzik az a teológiai szintézis, amely Tamás erőssége.

– Hogyan kell értelmeznünk azt a véleményt, hogy Szent Tamás tisztelte a hagyományt, de nyitott volt a más-ság felé?

– Ezt a megfogalmazást, ha szabad, némiképp anakronisztikusnak tartom, saját korunk kérdésfeltevésének visszavetítése. Én inkább úgy látom, hogy Tamás teológiai munkásságának természetes

közege a *Szentírás*, ahogyan az egyházatyák olvasták és értelmezték azt. Kiemelkedik közülük Szent Ágoston, akit a legtöbbet idéz. Ugyanakkor Tamás Isten igazságának szenvedélyes keresője. Bárhol talált is az igazságra, mindig nyitott volt rá. Hangoztatta is: nincsen igazság, csak a Szentlélektől. Éppen ezért volt nyitott, mert nem számított neki, ki mondja, csak az érdekelte, hogy igaz-e. Továbbá Tamás nem félt kérdezni. Ha megnézzük a szisztematikus műveit, mindegyik kérdésekből áll.

– Dante *Isteni színjáték* című emberiségkölteményének egyik legfőbb forrása Aquinói Szent Tamás teológiája; lényegében annak főbb gondolatait öltöztette költői képekbe. Fogalmazhatunk úgy, hogy Tamás az addigi teológiai tanításokat rendszerezte, mintegy szintézisbe hozta, míg Dante a költészet nyelvén tette ugyanezt?

– Azt hiszem, igen. Tamás talán nem annyira eredeti, mint Ágoston, de ahogyan a hitigazságokat elrendezte, létrehozva ezzel egy teológiai szintézist, különösen a *Summa Theologiae*-ben, az valóban egyedülálló. Nála mindennek megvan a helye, egész munkásságából árad a béke, a nyugalom. A végső okokat akarta feltárni, és sikerült neki.

– Azt szoktuk mondani, hogy az ember Isten képmására van teremtvé. Szent Tamás ezzel kapcsolatban úgy fogalmaz:

az ember rendkívüli helyét a teremtésben az biztosítja, hogy Isten tökéletlen képe. A tökéletes hasonlatosság állítása nem elfogadható, mert Isten egyedülálló és minden más létformával összehasonlíthatatlan.

– Az ember istenképmásisága valóban a Szent Tamás-i teológia egyik alapköve. Hozzáteszem, az antropológiát nála megvilágítja mindaz, amit az angyalokról ír, akik Isten és az emberek között helyezkednek el mint véges szellemi lények.

Az ember képmásisága azért is alapvető, mert ez a hasonlóság jelenti azon analógia lehetőségét, amely alapján megpróbáljuk elgondolni magának a Szentháromságnak a belső életét. Az ember valóban tökéletlen képmás, testi valósága és végessége miatt is. Az Atyaisten egyedüli tökéletes képmása a Fiú. Az ember elsősorban értelme és akarata révén lesz Isten képmása: képes az igazat megismerni és a jót akarni, s e két képessége révén tud szabadon dönteni. Ez a képmás mivolt valósul meg tökéletesebb módon a kegyelmi hasonlóságban, amikor a megigazult ember a hite és a szeretete által magához Istenhez ér el, s végül ez teljesedik be a színről színre látásban.

– Szent Tamás tehát az emberi értelem képességeit igen nagyra tartja.

– Valóban, ezért beszélünk tamási intellektualizmusról. Ezzel együtt Tamás hangsúlyozza azt is, hogy nem egyszerű folytonosság van a mi megismerési képességünk és Isten világa között. Ő senkivel és semmivel nem hasonlítható össze, mert nem része ennek a világnak. Isten azonos a saját létével, és minden más, a teljes teremtvé léte – amely tőle függ – részesedett lét. Isten lényege megismerhetetlen az ember számára.

Az örök üdvösségben színről színre fogjuk látni Istent, de a lényegét ott sem tudjuk majd kimeríteni, felfogni. Ebből persze az is következik, hogy nem fogunk unatkozni.

– Szent Tamás egy lelkes követője, Ferrarai Szilveszter „minden időnek való” embernek nevezte őt.

– Sylvester Ferrariensis a 15. században élt, és Tamás egyik híres kommentátora volt, a *Summa contra gentilest* magyarázta. Valóban „minden időnek valónak” mondja Tamást, és igaz, amit állít. Nem véletlen, hogy az Egyház pedig „doctor communis”-nak, azaz mindenki közös mesterének nevezi Tamást, mert mindenki számára van mondanivalója. Szent Tamás különösen az Istennel és az emberrel kapcsolatosan meg tudja ragadni azt, ami örök, változatlan, éppen ezért mindig aktuális. Ugyanúgy igaz ez Szent Ágostonra is. Tamás bölcsessége szól minden kor minden emberéhez, mindenkihez, aki keres.

Bodnár Dániel
Fotó: Merényi Zita

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

INGATLAN

ELADÓ BUDAPESTEN AZ I. KERÜLET-BEN, csendes utcában, de jó közlekedés-nél, zöld, fás területre néző, magassíkföldszinti (első emeleti magasságban), 90 nm-es, háromszobás lakás, nagy étkező-konyhával,

SAKKTARTÁS

Buda-pes-ten, a 16. kerü-le-ti Meszlényi Zoltán Közösségi Házban. T.: 06/70-626-8285

SAKKTARTÁS

Buda-pes-ten, a 16. kerü-le-ti Meszlényi Zoltán Közösségi Házban. T.: 06/70-626-8285

IMAÓRA

Kútvyögyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltárizsentség előtt. 22 órakor szentmise. Cím: Budapest XII., Gálgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szentség-imádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikikon a templom karitászcsoportjának szándékára, a harmadikon az imaláda-ba elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarország, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homiliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a Budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

IMAEST

Tégy engem a békéd eszközévé címmel, a jubileumi szentévre készülve, szerzetesek részvételével tartunk imaestet a békéért Budapesten, a Szent István-bazilikában (Budapest V., Szent István tér 1.), február 24-én, szombaton 16 órakor. A 18 órakor kezdődő szentmisét Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök mutatja be. Bővebb információ: <https://www.szerzetesek.hu/>

SENTESEGIMADÁS

Debrecenben, a Szent Anna-székesegyház keresztelő-kápolnájában (Debrecen, Szent Anna u. 15.) hétfőtől szombati-g, a reggeli szentmisék végétől az esti szentmisék kezdetéig egész na-pos szentségimádási lehetőség lesz 2024-ben is. „Jöjjetek hozzám mind, akik fáradtak vagytok és terhet hordoztok, és én felüdítelek titeket!” (Mt 11,28). Szeretettel várják a közösségek, imacsopordok, családok, egyének jelentkezését erre a különleges lehetőségre, amelyre időpontot az egyházköz-ség weboldalán <https://szentanaplebania.dnyem.hu/> lehet foglalni, illetve további információ a szentsegimadas.szentanna@gmail.com e-mail-címen kérhető.

KODÁLY ZOLTÁN-EMLEKMISE

A Cecilia Egyesület és a Mátyás-templom énekkara szeretettel hívja Kodály Zoltán tisztelőit 2024. március 4-én, hétfőn este 6 órára (és a 17 órakor kezdődő próbára) a Budavári Nagyboldogasszony (Mátyás-) templomba. Kérjük az énekarokat, szókölákat, énekeseket, hogy az emlékmisére Kodály Zoltán *Magyar miséjével* és a következő gregorián tételekkel készüljenek: Oculi mei – introitus; Dies irae – szekvencia (1-6. versek és a *Lacrimosától* végig), Passer invenit sibi domum – communio; In paradisum és Ego sum antífónák. A zoltár-verseket, az olvasmányközi énekeket és az offertoriumot a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola szókölája éneklí. A szentmise után zenei áhítat lesz, amelyen a Székesfehérvári Kodály Zoltán Zenei Általános Iskola és Gimnázium énekkara és az Alba Regia kórus énekel.

KIÁLLÍTÁS

A Kommunizmus Áldozatainak Emléknápiján, február 25-én, vasárnap 9-17 óra között a Mindszentynem (Zalaegerszeg, Batthyány u. 4-6.) állandó kiállítási: Téglalát templomig – Válogatás Zala vármegye középkori emlékeiből, Mindszenty József életútját bemutató kiállítás, valamint a (F)Egyház – Egyházilüldözés a kommunista diktatúra ideje alatt INGYENESEN látogathatók. Látárfelvezetések ezen a napon 11 és 14 órakor indulnak. 16.30 órakor mécsesgyújtás és közös megemlékezés lesz a Mindszentynem előtt.

Krisztus-kiállítás I. címmel Krisztus születésének misztériumáról kortárs magyar festőművészek tárlata tekinthető meg a Magyarság Házában (Budapest V., Nádor u. 17.). A kiállítás 2024. február 25-ig látogatható. A belépés díjtalan. Nyitva: hétfő-csütörtök 12-16 óra között, péntek-vasárnap 14-18 óra között.

Premontreiek 100 éve Gödöllőn – Rend- és iskolatörténeti kiállítás nyílik a Gödöllői Királyi Kastélyban (Gödöllő, Grassalkovich Kastély) március 1-jén, pénteken. A tárlat áttekintést nyújt a Jászóvári Premontrei Kanonokrend gödöllői letelepedésének előzményeiről, a gimnázium, konviktus és rendház alkotta intézményegyesítés építéséről, a rend korabeli történetéről, a szerzetes- és világi tanárok, illetve a diákok életéről; 1923-tól napjainkig. A kiállítás június 23-a, vasárnapig tekinthető meg, ingyenesen.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móríz Zsigmond út 141.), február 29-én 18 órától március 3-án 13 óráig Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Életátadás és Szentlélek”. Március 14-én 16 órától 17-én 13 óráig NAGYBÖJTÍ lelkigyakorlat Dr. Osztie Zoltán atyával. Március 28-án 18 órától 31-én 13 óráig húsvéti lelkigyakorlat Schall Tamás plébános atyával. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalomnak terhével küzdeklnek, valamint a mindennapi veszteségeinken való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Közösségi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kététen szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1., a Batthyány téren, a templom mögött) alsó hittanteremben pedig kététen szerda este 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2024. február 28.; március 13., április 3., 17.; május 8., 22. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti.

Ne félj, nem ítélek el! – Magzatvesztők veszteségfeldolgozó hétvégéje lesz nem csak vallásgyakorlók számára Szombathelyen, február 22-étől 25-éig, csütörtöktől vasárnapig. A lelkigyakorlat vezetői: Kovács Ferenc diakónus és Treer Mária mentálhigiénés lelkigondozó. Jelentkezni lehet telefonon: 06/20-823-2201 vagy e-mailben: nefeljnemi-tellek@gmail.com. Bővebb információ: <https://emmanuelkozosseghu>

Nagybőjti esték a Szent Imrében címmel Budapesten, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium dísztermében (Budapest XI., Villányi út 27.), március 6-án, szerdán 19.30 órától lelkigyakorlatot tart

PIETRELCINAI Szent Pio atya NYOMÁBAN

április 22-28. | 7 nap | 314.900 Ft/fő

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT

május 1-5. | 5 nap | 129.900 Ft/fő

DÉL-ERDÉLYI ZARÁNDOKKÖRÚT ÉS A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ

május 15-20. | 6 nap | 199.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚBA

május 15-20. | 6 nap | 169.900 Ft/fő

ASSISI Szent Ferenc NYOMÁBAN

június 4-8. | 5 nap | 229.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT FATIMÁBA ÉS COMPOSTELÁBA

július 5-12. | 8 nap | 529.900 Ft/fő

ZARÁNDOKKÖRÚT MONTENEGRÓBA

július 9-15. | 7 nap | 309.900 Ft/fő

OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN

augusztus 19-25. | 7 nap | 289.900 Ft/fő

ÍRORSZÁGI ZARÁNDOKLAT

augusztus 25-31. | 7 nap | 749.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA

+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ URNATEMETŐJÉBEN URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT, valamint ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8 – 18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartása:
Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig
Telefon: 1/203–8912; E-mail: urnairoda@szgp.hu

Plébániai iroda nyitvatartása:
Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig
Telefon: 1/203–8915; E-mail: iroda@szgp.hu

Templomunk miserendje:
Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00
Hétköznap: 7.00 és 17.00 Szombaton 7.00 és 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.; Honlap: <https://szgp.hu>

tot hirdet a plébánia megalapításának 100. évfordulója alkalmából Árpád-házi Szent Imre herceg egész alakos ábrázolására. A pályaművek beérkezésének határideje: március 8. Jelen kiírással a centenáriumi emlékező plébánia szeretne lehetőséget teremteni a kortárs alkotóknak, hogy – a herceg életének, attribútumainak áttekintése után – papírra/vászonra fogalmazhassanak a bennük kialakult egyéniség alakját. Az értékeléshez beadandó anyag: A/4-es méretű, kartonra nyomtatott, nagy felbontású kópia, amely csak a portrét (és az esetlegesen hozzá tartozó hátteret) láttatja – keret, állvány, fal stb. nélkül. A pályamunkát a Budapest-Szentimre-rosi Szent Imre Plébánia címére zárt tasakban vagy borítékban kéri eljuttatni: 1114 Budapest, Himfy utca 9. Jól láthatóan ráírva: Szent Imre-pályázat. Bővebb információk: <https://szentimre.hu/szent-imre-portre-palyazat/>

ELŐADÁS

A „Szó Szimfóniája” elnevezésű sorozat következő alkalma Budapesten, a Pasaréti Közösségi Házban (Budapest, II. Pasaréti út 102.) március 4-én, hétfőn 19 órától lesz. Téma: Tevékeny szeretet, avagy szociális munka ferences módra. A belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak. Bővebb információ: <https://pasaretikozosseghaz.hu/programok>

SZABADEGYETEM

„Az Egyház társadalmi tanítása és a modern állam” címmel indított három, egyenként tíz-tíz alkalomból álló előadás-sorozatot 2024. január 11-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara (JÁK). A programok középpontjában a keresztény emberkép, a modern állam és az Egyház kapcsolata, valamint a béke és biztonság kérdése áll. A három előadás-sorozat témakörei: A keresztény emberkép az emberi jogok tükrében – január 11-március 14-ig, csütörtökönként 16.30-18 óráig. Az Egyház és a modern állam – január 19-április 5-ig, péntekenként 14:15-15:45 óráig. Béke és biztonság – január 12-március 8-ig, péntekenként 16:45-18:15 óra között. Az előadások személyesen látogathatók a kar belvárosi épületében (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28.) vagy online követhetők. Az előadás-sorozat látogatása, illetve online követése ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Bővebb tájékoztató és jelentkezési lehetőség a <https://ppke.hu/szabadegyetem-jak> linken érhető el.

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.) *A viharon túl: A béke erejének felfedezése* címmel előadás-sorozatot indítottak. Az egyes alkalmak csütörtökönként 19 órakor kezdődnek, és körülbelül 20.15 óráig tartanak. A következő alkalom időpontja: március 7. Téma: A vallásbéke Nicolaus Cusanusnál.

Előadó: Bakos Gergely OSB. Szeretettel várják az érdeklődőket a beszélgetős előadások alkalmaira.

HANGVERSENY

A Carmine Celebrat Kórus nagybőjti hangversenyét a budapest-kelenföldi Szent Gellért-templomban (Budapest. XI. Bartók Béla út 144.) tartja február 24-én, szombaton 19 órai kezdettel. Műsoron: Heinrich Schütz: *Die sieben worte Jesu Christi am Kreuz*, J. S. Bach – G. H. Stölzel: *Komm süsser Tod, bist du bei mir*, Liszt Ferenc: *Via Crucis*. Szólót énekel: Göndöcs Petra, Duba Szilvia, Koffler Katalin, Kiss Edit, Komáromi Márton, Szerdahelyi Pál, Nádasdi János. Orgonál: Bednarik Anasztázia, vezényel: Zimányi István, konferál: Kelemen Imre plébános. A belépés ingyenes. Adományokat szívesen fogadnak.

PROGRAMAJÁNLÓ

Conti – Az én fegyházam – Látogatás Mindszenty bíboros egykori börtönében (Mindszentynem – Zalaegerszegen a Batthyány u. 4-6.). A vezetett séták időpontjai: február 22-én, csütörtökön 09.30, 10.30, 12.30., 13.30 és február 23-án, pénteken 09.30., 10.30., 12.30, 13.30., 14.30. A rendezvény ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Bővebb információ: <https://www.mindszentyalapitvany.hu>

A levél – Üzenet földünkért című film közösségi vetítésére Zalaegerszegen kerül sor *A ránk bizott világ* teremtésvédelmi program-sorozat következő állomásaként, február 26-án, hétfőn 18 órától, a Szent József Házban (Zalaegerszeg, Átalszgett utca 100.). A filmvetítés utáni beszélgetés moderátora: Dr. Illyés Zoltán biológus. Szeretettel várunk mindenkit a filmvetítésre és az azt követő beszélgetésre!

Teológia bár(kinek) – Kötetlen párbeszéd Istenről, emberről, vallásról címmel tartanak előadást Debrecenben, a MYRA Kávézóban (Debrecen, Petőfi tér 9.) február 29-én, csütörtökön 18 órától. Téma: Jézus Krisztus és a Közel-Kelet. A szír keresztény hagyomány. Előadó: Manuel Nin OSB püspök, a görögországi görögkatolikus exarchája, a szír keresztény irodalom és teológia professzora, tolmácsol: Orosz István Mokiosz atya. Minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak!

SAPIENTIA-NAP

A bor „izei” a teológiában, a filozófiában, az életünkben címmel Sapientia-Napot tartanak előadásokkal, filmvetítéssel, kerekasztal-beszélgetéssel, borkóstolóval a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.), március 9-én, szombaton 09.45 órától 17 óráig. A konferencián a részvétel ingyenes, kávé és frissítő biztosítása céljából regisztrációt kérnek: www.sapientia.hu. Bővebb információ: <https://sapientia.hu>

Sapientia Szabadegyetem

Vallomások az imádságról és lelki harcainkról

Meditatív béke – belső harc címmel Fehérvári Jákó OSB és Guba András SchP tartott közös előadást február 8-án a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán.

Nem is előadáson vett részt, hanem inkább egy személyes hangvételű, vallomásos párbeszéd tanúja lehetett a hallgatóság a Sapientia Szabadegyetem békéről szóló előadás-sorozatának legutóbbi alkalmán. Fehérvári Jákó OSB, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola rektora és Guba András SchP stratégiáért és innovációért felelős rektorhelyettes (aki harcművészetet és szemlélődő imádságot is tanít a főiskolán) beszélt a meditáció, az imádság útján megtapasztalt küzdelmeiről. Guba András a címvasztásban (*Meditatív béke – belső harc*) megjelenő kettősségre utalva jelezte, előadótársával együtt arra törekednek, hogy őszintén beszéljenek ima- és élettapasztalataikról, egymás mellé helyezve a személyiségük különbözőségeiből fakadó eltérő nézőpontjaikat, egyéni élményvilágukat.

Fehérvári Jákó egyúttal leszögezte, közös bennük, hogy a témát szerzetesi életük talaján állva fejtik ki. Elmondta, már a csaknem ezeröttszáz éves Szent Benedek-i *Regula* is arra buzdít – a zsoltáros szavaira támaszkodva –, hogy „keresd a békét és járj utána”. Eszerint a béke nem olyan állapot, amit már elértünk, megszerztünk, hanem utánajárást igényel. A Sapientia rektora arról is beszélt, hogy szerzetesi élete elején – majd később is, visszatérő vágyként – azt remélte, képzelte, úgy gondolt „becélozta magának”, hogy az ima által, Istenben elcsendesedve békére, harmóniára, valamiféle szépségre talál, az élet, a lélek kusza valósága „szét-szalazódik”, és minden révbé ér.

Guba András ehhez csatlakozva megvallotta, a piarista rendbe lépve eleinte semmiféle tapasztalata nem volt az imáról, szégyellte is magát ezért. Sokkal inkább a testi mivoltával, a saját magával vívott harcában szerzett tapasztalatok révén „lett köze” Istenhez. Az előadók a személyes küzdelmeik megosztása nyomán – saját szóhasználatuk szerint – „megnyílt térben” a *Szentírás*hoz „menekültek”, s az *Efezusiaknak írt levél* hatodik fejezetéből a hit fegyverzetére vonatkozó részt (Ef 6, 10–17) alapul véve reflektáltak helyzetükre.

Fehérvári Jákó rámutatott: ez a fegyverzet (páncél, sisak, kard) a lelkiélet érvényes metaforája már az első keresztény közösségek születésétől fogva. A szerzetesi hagyomány is erről a tapasztalatról beszél, a lelkiélet:

harc. Guba András Jézus megkísértésének történetét felolvasva mutatott rá a lelki küzdelem területeire. Például a „kenyér” kísértésére. „A testnek saját élete van: ajánl, kíván, sőt akar, s az akaratából nem enged.” Fehérvári Jákó e gondolat fonalát továbbfűzve elmondta, Szilágyi András evolúcióbíológus egyik írásában olvasta, hogy az emberi agy elülső lebenye bizony vékony védőhálót képez az olyan ősi területekkel szemben, amelyek például a kíváncsi ételt (főként édességet) észlelve arra készítetnek: „Ebből minél többet és azon nyomban meg kell enni.”

A test (belénk ivódott) készítetése erős, hasonlóképpen bizonyos vágyódásaink, sóvárgásaink is. Ilyen vágyódásról beszélt Guba András, amikor megvallotta: „Már tizenegy évesen a szüleim elé álltam, hogy papnak készülök. De ahogy idővel ahhoz is közöm lett, hogy férfi vagyok, le kellett győznöm a hivatásomtól elterelő vágyódásaimat, elemi küzdelmet vívtam önmagammal. Huszonhat évesen jutottam el oda, hogy már tudtam örülni férfiúi mivoltomnak, felfedeztem, ha ez nem volna bennem, akkor meg se mozdulnék, s rá kellett döbennem, amit addig ellenségnek tartottam, az nem más, mint én magam.”

Fehérvári Jákó előadótársához csatlakozva elmondta: elszánt keresztény ifjak a lelkiéletük útjának kezdetén a férfilétükből eredő késztetésekre harcosan reagálnak, minden lehetséges eszközzel szeretnék legyőzni az elemi vágyaikat. Fontos

tapasztalat ez; elkerülhetetlen a teljesítménykeresés, a győzelmek felmutatása, de hozzájárul ehhez a csatamezőn való elbukás tapasztalata is. „Enélkül nincs tovább” – tette hozzá a szerzetes. Guba András a szexuális vágy mellett az agresszióról, a győzelem megszerzésére irányuló erős törekvésről is beszélt. Megtapasztalta, hogy belső, lelki küzdelmei a harcművészetekben mintegy külsőleg

futni, átdarálni magam a hátralévő kilométereken igazán magányos teljesítmény volt. A fájdalom végig elkísért.” Ez utóbbi állapot az imádsággal kapcsolatos belső küzdelmekhez szintén köthető – ahogy ezt később ki is fejtette a bencés szerzetes.

Guba András Krisztus megkísértésével kapcsolatban a hatalomról is beszélt. „Az a vágyam, hogy hassak az emberekre, hogy éppen az történjék velük, amit én szeretnék, és éppen úgy, ahogyan én gondolom. Ugyanakkor a szabadságot is meg kell hagynom nekik. E kettősségben való őrlődés végképp nem sikertörténet, hanem állandó harc bennem.” Az emberekkel való kapcsolatokról Fehérvári Jákó elmondta, a bencések stabilitásról szóló fogadalmá szerint a szerzetesnek élete végéig ugyanabban a közösségben kell maradnia. „Ez jól hangzik, de akkor kezd tétje lenni, amikor kiderül, hogy akivel napi szinten találkozom (s ez így történik majd több évtizeden át), azal nem vagyok kompatibilis. Ekkor küzdelem kezdődik a közösségért. Ez sem sikertörténet. Mi, bencések egy ilyen helyzetben használjuk a kifejezést: »nehéz testvér«. A sivatagi

telenség elviselése. »Van egy részem, amelyet képtelen vagyok elviselni, például azt, ami miatt joggal mondhatják, hogy »minek beszél, amikor nem azt teszi, amiről beszél«, és ami miatt nincs remény arra, hogy változzak.« A piarista szerzetes megvallotta, »ilyen reménytelen pillanatokban beúszik egy kép, Jézus a kereszten, amikor azt kérdezi: »Miért hagytál el engem?« Ott, akkor valami kétségessé vált számára. Nehéz pillanatokban így van velem Isten».

Fehérvári Jákó a kétségekről szólva elmondta: „Lelkesedem Jézusért, de van, amiben követhetetlennek érzem, s megtorpanok. Ilyenkor megkérdem magamtól: Tudok-e, akarok-e keresztény lenni? A válaszom pedig az, hogy nekem ez sok. Ilyenkor visszaminősítem magam félpogánnyá. A lényeg az, hogy bizonyos helyzetekben nem tudom elhinni, hogy Isten akkor is ott van velem.” Guba András hozzátette: „Ilyen és hasonló helyzeteket úgy tudok elviselni, hogy e reménytelenségbe beengedem Isten, s akkor úgy vélem, e beengedés miatt talán mégis szerethető vagyok általa. Sőt, ő már e gondolatom előtt is szeretett engem – ez a végső reményem.”

A közös előadás derekán Fehérvári Jákó a Sapientia Szabadegyetem hallgatóságának elmondta, ő és előadótársai a meditációt tekintve közös talajon állnak, a Jézus-imát gyakorolják, személyes mesterük Mustó Péter SJ volt. „Ez a talaj egyébként a legingoványosabb, a meditáció ugyanis arra tanít, hogy meg kell küzdenem a vágyammal, ami elvárja a kitüntést azért, hogy letettem valamit az asztalra: imával töltöttem huszonöt-hetvenöt percet. Ezért vagyok hálás Istennek, amikor újra és újra kudarcot tapasztalok meg az imában.”

A párbeszéd előadás végén e nehéz témák összetettségének illusztrálására egy történet hangzott el a sivatagi atyák bölcs mondásainak gyűjteményéből a szenvedélyekkel folytatott küzdelemről, a szeretetről, a mester és tanítványa közötti kapcsolatról. Zárógondolatként Fehérvári Jákó a lelki békéről elmélkedett: „Az Istenért folytatott harcban megélt vergődés az, amivel szeretnék megbékélni.”

Körössi László
Fotó: Lambert Attila

testesülnek meg. Elmondta, hogy az általa tanított diákok azt mondták, az edzések révén összeszedettségbe váltak, a testi „harc” hozadéka a készenlét lett, és nem a gyilkolás képessége. Fehérvári Jákó elmondta, a testtel való kapcsolatának ez az elementáris élménye a futáshoz kapcsolódik. Fiatalkorában szeretett futni, élete közepén pedig (negyvenkét évesen) nekivágott a maratonnak. Harminckét kilométernél fogyott el a lelkesedése, súlyos csípőfájdalmak törtek rá, úgy érezte, nem fogja tudni végigcsinálni. „A fájdalommal együtt

atyák mondásai (apophthegmata patrum, Kr. u. 4–5. század) közül való az alábbi: Ha nincs a közösségekben nehéz testvér, hozassatok magatoknak egyet! Ez nem mazochizmust jelent, hanem azt a fontos tapasztalatot, hogy van, amire sem rövid, sem hosszú távon nincs megoldás, és aminek a kínjával együtt kell élni. A nehéz testvérrel való közösségben nincs semmi fennkölt, de a vele való kapcsolatnak az önmagammal való megküzdés révén vannak ünnepi pillanatai.” Guba András az előbbi tapasztalatleírást így nevezte: a kép-

az imában.”

Teremtésvédelmi tanösvény a bakonybéli bencéseknel

Teremtésvédelem egy kétszáz éves kertben címmel nemrégiben új tanösvény készült el a bakonybéli Szent Maurícius Monostor történeti kertjének sétaútvonalán mentén.

A teremtésvédelem kifejezést Ferenc pápa Laudato si’ (Áldott légy) kezdetű enciklikája nyomán ma már egyre többen használjuk. A Szentatya már 2015-ben arra hívta fel a figyelmet körlevelében, hogy a természet- és környezetpusztításnak komoly társadalmi vonatkozásai vannak. A teremtésvédelem fogalma négy nagy

téma köré épül fel: természetvédelem, környezetvédelem, ökológia és a Teremtővel való kapcsolat. Ezek mindegyikéről könyveket lehet írni, és irtak is már.

Nem könnyű tehát tizenhat táblán bemutatni mindent. Ezért a bakonybéli bencés szerzetesek igyekeztek a helyi adottságokra szűkítve, minden korosztály számára

befogadható, gondolatébresztő módon megalkotni a tanösvényt. Az érdeklődők rácsodálkozhatnak mindarra, amit látnak, ami jelen van – és a teremtett világ csodáin keresztül a Teremtőre.

A Szent Maurícius Monostor szerzetesei a tanösvény mentén új szeméttárolókat, köztük egy szelektív hulladékgyűjtőt helyeztek el, a zárandokudvarban pedig nyolc kerékpár tárolására alkalmas kerékpártámaszt állítottak fel.

Forrás: Veol.hu
Fotó: Szent Maurícius Monostor

HÍREK KÉPEKBEN

• A fenntartó Veszprémi Főegyház-megye jóvoltából tízmillió forint értékben vásárolt korszerű oktatástámogató eszközöket, köztük robotokat és interaktív táblákat a keszthelyi Ranolder János Római Katolikus Általános Iskola – adta hírül február 9-én a főegyházmegye.

• A Veszprém-Főegyház-megyei Karitászház nehéz sorsú emberek, családok támogatására fordítja idei jótékonyági bálja bevételeit, amelyet Sümegen rendeztek meg február 12-én.

• Tizenhét európai ország mintegy 220 római katolikus és görögkatolikus papja futsalozott február 5. és 9. között Albániában, ahol az idei papi teremlabdarúgó-Európa-bajnokságot rendezték meg. A döntőben a horvát csapat győzött, a magyar papok a hatodik helyen zártak.

Köszönjük olvasóink adományait!

Megduplázódott a nigériai iskola építésére szánt összeg

A Magyar Kurír szerkesztősége és az Afréka Alapítvány hálásan köszöni az olvasók nagylelkű adományait: 3,1 millió forintot tettünk hozzá idén a nigériai Ogidiben épülő iskolának szánt adományhoz, miután karácsonykor Fodor Réka missziós orvos átadta a 2,6 millió forintnyi adományt, amely Regele Krisztina az El Caminón tett kerékpáros zárandoklata nyomán gyűlt össze.

„Építsük fel együtt...” (Neh 2,17) mottóval hirdettünk adománygyűjtő kampányt, amelyet olvasóink nyitott szívvel fogadtak, és bőkezű támogatásuk révén reményeink szerint hamarosan valóban felépül a nigériai gyerekek számára az a szép új iskola, amelyet Amaka Osegbó szerzetesnővér és Fodor Réka missziós orvos álmodott meg ebben az afrikai országban, ahol egész generációk nőnek fel írástudatlanul. Ogidiben sok család kérte, hogy a gyerekek jöhessenek az Amaka nővér által alapított Isteni Irgalmasság Missziós Nővérei kongregáció iskolájába, de a szűkös épületben nem volt elég hely.

Amikor két évvel ezelőtt szerkesztőségünk elkíserte Afrékát nigériai útjára, különösen megragadott minket az ogidi gyerekek lelkesedése: a piciny tantermekben és a kertben berendezett szegletekben ragyogó szemű gyermekek tanultak mosolygós, kedves szerzetesnővérektől, hatalmas lelkesedéssel skandálták velük az ábécét, énekeltek a dalokat többek között arról, milyen hálásak a szüleiknek, tanáraiknak, hogy a tanulás által orvosok, mérnökök, tanárok lehetnek majd. Az épülő intézményben – hála az adományozóknak – több száz gyermek tanulhat majd jó körülmények között, igazi osztályterekben.

Az épület alsó szintje félig készen van, erre épül majd rá a második szint, hogy minden osztálynak jusson tanterem. Regele Krisztina zárandokútjáról a *Magyar Kurír*on is értesülhettek olvasóink. Santiago de Compostelából

adott telefonon interjút. Afréka és a Cantate Domino zenekar február 3-án a budapest-térezvárosi Avilai Nagy Szent Teréz-templomban jótékonyági estet adott az Ogidiben épülő iskola javára. A missziós orvos tanúságtétele mellett Regele Krisztina is beszámolt a Lyontól Lisszabonig tartó adománygyűjtő bicikliútjáról. Az est házigazdája Horváth Zoltán plébános, médiatámogatója a *Magyar Kurír* volt.

Amikor újabb jelentős adomány gyűlik össze, az építkezés azonnal folytatódik. Így volt ez decemberben, amikor Afréka karácsonyi ajándékként átadta Amaka nővérnek azt a 2,6 millió forintnyi adományt, amelyet Regele Krisztina kerékpáros zárandoklatának támo-

gatására küldtek az alapítványnak – és így lesz most is, amikor átadja olvasóink újabb nagylelkű adományait, amelyet ezúton is hálásan köszönünk! Az Ogidiben épülő iskolát Önök is tudják támogatni az alábbi számlaszámon keresztül.

Afréka Nemzetközi Humanitárius Alapítvány
10101346-27099400-01004002 (IBAN: HU66 SWIFT-kód: BUDAHUHB). Közlemény: iskola.

Thullner Zsuzsanna
Fotó: Fodor Réka/Facebook

Kínai katolikus diákok ünnepelték a holdújévet

Ez alkalomból Tagle bíboros mutatott be szentmisét Rómában

Luis Antonio Tagle bíboros szentmisét mutatott be a Szent Pál Pápai Kollégiumban rendezett ünnepen, melyet a Rómában tanuló kínai katolikus diákok szerveztek február 10-én, a holdújév napján.

Az Egyháznak nincs saját fénye. Krisztus fényét tükrözi a világ felé, mint ahogy a hold a nap fényét tükrözi. Ezzel az egyházatyáktól vett szimbolikus képpel magyarázta Tagle bíboros, az Evangelizációs Dikasztérium prefektusa a Krisztus által az Egyházra bízott missziós munka forrását és valódi természetét. Az egyházatyák mysterium lunae elgondolásának felidézésére a holdújév adott alkalmat, melyet a holdnapárt használó országokban ünnepeltek február 10-én.

A kínai katolikus diákok által szervezett ünnepnek a Szent Pál Pápai Kollégium adott helyet, amelyet 1965. december 3-án, Xavéri Szent Ferenc ünnepén Szent VI. Pál pápa alapított; az Evangelizációs Dikasztérium alá tartozó intézet missziós területek papképzését végzi. A holdújév alkalmából szervezett különleges nap fénypontja volt a Tagle bíboros által celebrált szentmise, melyet derűs hangulatú közös ebéd követett. Több tucat, római egyetemeken tanuló kínai származású pap, szerzetesnővér, szeminarista és diakónus vett részt az ünnepen, valamint két neves vendég: Fortunatus Nwachukwu érsek, az Evangelizációs Dikasztérium titkára és Samuele Sangalli atya, a helyettese.

A hold – idézte fel a bíboros homíliája vége felé, a holdújévre utalva –, különleges szerepet töltött be a korai egyházatyák elmélkedéseiben.

Ezt pedig kapcsolni tudjuk az Egyház küldetéséhez, a saját küldetésünkhöz. Egyes egyházatyák az Egyház küldetését a holdhoz hasonlították, így alakult ki a mysterium lunae metafora. „A nap, a fény az Jézus Krisztus – magyarázta a bíboros –, és az Egyház, mint a hold, arra a fényre hagyatkozik, amely Jézustól származik. Ha elszakad a naptól, a holdnak nincs saját fénye. Ugyanakkor a hold nem tartja meg magának a fényt, melyet a naptól kap, hanem megtöri azt a föld felé, megosztja a földdel. Azt remélem – folytatta Tagle bíboros –, hogy minden

évben, amikor eljön a holdújév, mi, keresztények megújítjuk »holdküldetésünket«. Jézushoz fordulunk, Jézus fényét fogadjuk magunkhoz, és megosztjuk ezt a fényt a világgal. Jézus a lumen gentium, a népek világossága. Mi a hold vagyunk.”

Fordítás: Verestói Nárcisz
Forrás: Fides.org
Fotó: Merényi Zita, archív

Újabb bizánci templomot használnak mecsetként

A Hagia Sophia után egy másik isztambuli történelmi bizánci templom, amely az elmúlt 79 évben múzeumként működött, ismét iszlám imáknak és szertartásoknak ad majd otthont, és mecsetként fogják használni. Ez az ősi Kariye (Chora)-templom, amely világszerte ismert páratlan freskóiról és mozaikjairól – adja hírül a Fides, az Evangelizációs Dikasztérium hírügynöksége.

A török média beszámolója szerint az időpont-ról már döntöttek: február 23-án a Kariye (Chora)-templom megnyitja kapuit a pénteki imák számára. Az egykori bizánci templom a Hagia Sophiához hasonlóan az UNESCO-világörökség részét képezi. A múzeum iszlám imaházzá alakításának terve 2020-ra nyúlik vissza, és még ugyanezen év októberében kellett volna megvalósulnia. Akkor a török kormány az átalakításról szóló bejelentése az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete, az UNESCO, az ortodox keresztény egyházak és a művészettörténészek tiltakozását váltotta ki. A tiltakozások hatására a döntés végrehajtását felfüggesztették – amint arról korábban hírt adtunk –, hogy lehetővé tegyék a restaurálási munkálatok elvégzését. A híradások azzal vádolták Recep Tayyip Erdoğan elnököt, aki a média figyelmétől kísérve 2020. július 24-én részt vett az akkor mecsetté alakított Hagia Sophiában a pénteki imán, hogy bátorítja muszlim nacionalista támogatóit.

Most a török média arról számolt be, hogy az úgynevezett Kariye-mecset „hosszú restaurálása” véget ért. A Chora-templom Isztambul óvárosának északnyugati részén található, nem messze az Adrianopoli bizánci kaputól. A bizánci szakrális építészettől egyik legfontosabb fennmaradt példaként tartják számon. Az ősi kolostorkomplexumot a 6. században alapították. A templomot a 12. században építették, majd a 14. század elején teljesen felújították. Konstantinápoly oszmán meghódítása után az épület

továbbra is templomként szolgált, és csak 1511-ben alakították át mecsetté: a mozaikokat és a freskókat mésszel befedték, de nem pusztították el. A második világháború végén az épületet az Amerikai Bizánci Intézet és a Dumbarton Oaks Center for Byzantine Studies régészei és szakértői restaurálták, és 1945-ben az akkori minisztertanács utasítására állami múzeummá alakították át.

A templom belsejét díszítő mozaikok és freskók a bizánci művészet legfontosabb alkotásai közé tartoznak. A freskók és mozaikok középpontjában Isten megtestesülése mint a megváltás eseménye áll. A bazilika görög neve „A Szent Megváltó temploma a városon kívül”. A Kariye (Chora; görögül Χώρα) kifejezés, amelyet mindig használtak az épületre, szó szerint azt jelenti: „vidéken”, a „városfalakon kívül”. 2020 augusztusában Recep Tayyip Erdoğan török elnök megerősítette az Államtanács döntését, amely 2019. november 19-én visszavonta a templomot 1958-ban múzeummá alakító határozatot. Amíg az épületet iszlám istentiszteletre használják, a freskókat speciálisan kialakított vörös szőnyegekkel borítják.

Fordította: Kuzmányi István
Forrás: Fides
Fotó: Wikimedia Commons